

FORENINGERNE

Mangelen på et egentligt centrum i sognet er nok en medvirkende årsag til, at også de folkelige bevægelser så relativt sent slår igennem i Tvis. Der er langt fra -holt-gårdene på Langeland til Skaustrupgårdene i søndersognet og fra Munkbro til Morre. Tvis er ikke rigtig 'egnet' til forsamlinger, før kirken i 1887 bliver flyttet op midt i sognet og dermed lægger grunden til Tvis by.

En af de tidligste foreningsdannelser i Tvis er skytteforeningen, som blev stiftet i 1867, kun 3 år efter krigen mod Preußen i 1864, som kostede Danmark tabet af Sønderjylland. Revanche-tanken, der oprindeligt lå bag oprettelsen af skytteforeninger, har også haft tilslutning i Tvis, ikke mindst hos dem, der som soldater havde gjort krigen med. Efterhånden som den første generation af unge vender hjem fra højskolerne bliver det grundtvigsk-nationale mere fremherskende i skytteforeningerne med årlige folkemøder med taler og sang.

Østergårds Krat ved Østergård i Tvislund bliver i en årrække rammen om skytteforeningernes folkemøder og skyttefester med boder og beværtetelt. En ulykkelig hændelse, hvor en mand blev fundet død efter en sådan folkefest, førte til at festerne ophørte.

Manden var død af et hjerteslag efter indtagelse af alkohol. Episoden førte til, at der oprettedes en afholdsforening, der gennem et opsøgende arbejde prøvede at komme det ganske udbredte brændevinsdrikeri til livs: To og to opsøgte de de hjem, hvor man vidste, at det var galt, og agiterede for afholdssagen. Nogle steder med held, andre steder uden.

Afholdsforeningen havde nær tilknytning til Indre Mission, som forsøgte at genoplive de afbrudte folkemøder i sognet. I 1905 ansøger Niels Christian Andersen i Skovbolig sognerådet om tilladelse til at afholde en folkefest i æ' skov eller Bluhmes skov, som den kaldtes dengang. Men sognerådet sagde nej. Senere blev tilladelsen dog givet, og i mange år afholdtes der grundlovsfester dog uden udskænkning af spiritus.

Indre Mission

Hvornår den indre missionske vækkelse i forrige århundrede førte til dannelsen af en egentlig kredsforening for Indre Mission i Tvis, fortæller de gamle protokoller ikke, men søndagsskolen er oprettet i 1895. I 1904 opføres Missionshuset i Tvis på en parcel, skænket af Niels Christian Andersen i Skovbolig. I Indre Mission er man indstillet på at ofre, og huset rejstes da også for midler ydet af medlemmerne selv. I missionshuset og ud fra det driver Indre Mission et vidtforgrent arbejde: I 1916 oprettes en DMS-kreds. Den er tilmeldt Dansk Missions Selskab og afholder foruden møder rundt om i hjemmene hvert år sommermøde og basar, som sammen med indsamlingerne indbringer betydelige beløb til ydre missionsarbejdet. I 20'erne og 30'erne er »æ skov«, som Egelunden kaldes, rammen om årlige grundlovs møder, arrangeret af IM, mens man i årene efter krigen som noget nyt arrangerer mandслеjre og husmoderlejre som led i arbejdet. I 1930 starter IM en lokalafdeling af Kristelig Lytterforening, ligesom man i mange år omdeler



Knuden er FDF og FPF's kreds hus, bygget på den tidligere sportsplads på Skautrupvej. De store udendørs arealer giver gode muligheder for at dyrke lejr sport, som er en af aktiviteterne i forbundets arbejde.

bladet »Et ord med på vejen« til hjemmene i Tvis sogn. Bibeltimer og møder i hjemmene er en af IM's aktiviteter, men også missionshuset har i årenes løb været rammen om missionsuger, advents- og julefester, høstfester og basarer.

KFUM og KFUK

Også KFUM & K er udgået fra Indre Mission. KFUM bliver stiftet i 1923 og også for dette ungdomsarbejde er hjemmene en lige så vigtig ramme om arbejdet som missionshuset. I 1932 stiftes den tilsvarende forening for pigerne KFUK, og da der i årene efter krigen gennemføres stadig

flere arrangementer fælles for de to foreninger, føles det naturligt, at de i 1970 sammensluttes i en fællesforening, der afholder kammeratskabsaftener, ungdomsmøder, bibeltimer, foredrag og diskussionsaftener i missionshuset, sognegården, præstegården og ikke mindst i hjemmene. Endvidere arrangerer fællesforeningen udflugter og rejser i ind- og udland. I 1942 stiftes Tvis KFUM og K's Idrætsafdeling, som bliver en selvstændig håndboldklub med stadig stigende vægt på de idrætslige aktiviteter. I 1970'erne er tilslutningen til arrangementerne i KFUM & K's fællesforening meget svingende, og ved generalforsamlingen i 1983 besluttes det at indstille arbejdet.

FDF og FPF

Tvis-kredsen af Frivilligt Dreng-Forbund bliver oprettet i 1962 og fem år senere den tilsvarende FPF-kreds for pigerne. I de første år afholdes møderne i Tvis centralskoles kælderlokaler, men da lejrtilv og andre udendørs aktiviteter er en vigtig del af FDFs og FPFs arbejde, ser man sig om efter et sted i sognet, hvor det kan gennemføres. Der forhandles med kommunen om leje af et areal i Tvis kommuneplantage, men da den gamle sportsplads på Skautrupvej bliver ledig, køber FDF og FPF den af kommunen og opfører et kredshus, hovedsagelig ved frivillig arbejdskraft. I 1971 bliver 'Knuden', som kredshuset kaldes, gjort til en selvejende institution. Fire formiddage om ugen er Knuden udlejet til en privat legestue i Tvis, mens den i aften timerne og i weekenderne er rammen om FDFs og FPFs indendørs og udendørs aktiviteter.

Ungdomsforeningen

»- på kristendommens grund at virke for god sund folkelig og kirkelig oplysning«, står der i formålparagraffen for Tvis Ungdomskreds, som stiftes i 1921. Mere grundtvigsk kan det vist ikke siges, og ungdomskredsen tilslutter sig da også De danske Ungdomsforeninger, som er det grundtvigske ungdomsarbejdes landsorganisation. I 1921 koster det 2 kroner at være medlem af Tvis Ungdomskreds, og bestyrelsen har ret til at smide dem ud, der ikke opfører sig ordentligt. Det gør de fleste heldigvis, men i 1933 sker det, at to ikke-medlemmer trænger ind ved et medlemsmøde, der afsluttes med en svingom. De to danselystne ungersvende får af formanden besked på at skrubbe af, hvad de aldeles ikke har tænkt sig. Formanden opfordrer så de tilstedeværende medlemmer til at tage de to fremmede i nakken og smide dem ud. Da ingen synes at ville vove pelsen, tager formanden sit gode tøj og går.

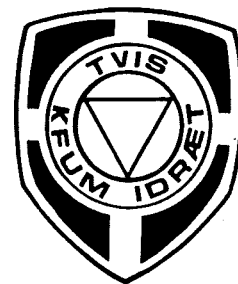
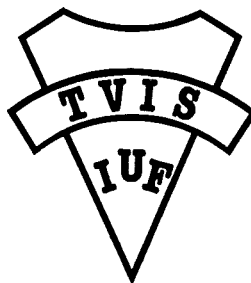
Ungdomskredsens arrangementer er kun for

medlemmer, og det kan man kun blive, hvis man bor i sognet. 104 medlemmer har kredsen det første år, 116 det andet, 110 det tredje, og så svinger det ellers lidt op og ned. Arrangementerne omfatter foredragsaftener, sammenkomster med oplæsning, fælleslæsninger, juletræsfester og udflugter. I 1933 vedtages det at optage folkedans på programmet, og man erstatter nu sanglegene efter den alvorligere del af aftenen med en regulær svingom til Relius Overgaard's trio. Til de yngre læsere: En svingom kaldte man det, dengang man kunne se på de dansende, hvem der dansede med hvem, og dengang man kom *omkring* på dansegulvet. De aftener, hvor der er dans, er de mest besøgte, men også foredragsaftenerne har god tilslutning, selv om formanden i 1927 i protokollen sukker over, at der en aften kun kom 50 medlemmer til foredraget. Så skulle han prøve at være foreningsformand i dag, 60 år senere!

Idrætten

I Tvis er der to idrætsforeninger. I TIUF spiller man fodbold, badminton, bordtennis, basketball og dyrker gymnastik og amatørteater. I KFUM spilles der håndbold og volleyball. Den fordeling har foreningerne aftalt, så de ikke mere går hinanden i bedene.

TIUF er stiftet i 1932 under navnet Tvis Idrætsforening. Den har sit udspring i det grundtvigske ungdomsarbejde og bliver i 1963 slået





Også for gymnastikken var rejsningen af Tvis samlingshus i 1909 et stort fremskridt. Dengang som nu afsluttedes vinterens arbejde med en opvisning. Der var stil over pigeholdet fra 1917 med fru Valborg Giver som leder, både når de i deres blå buksedragt og hvide bluser gjorde gymnastik og når de som her stillede an til fotografering.

sammen med Tvis Ungdomsforening. Det sker samtidig med, at på landsplan De danske Gymnastikforeninger bliver slået sammen med De danske Ungdomsforeninger.

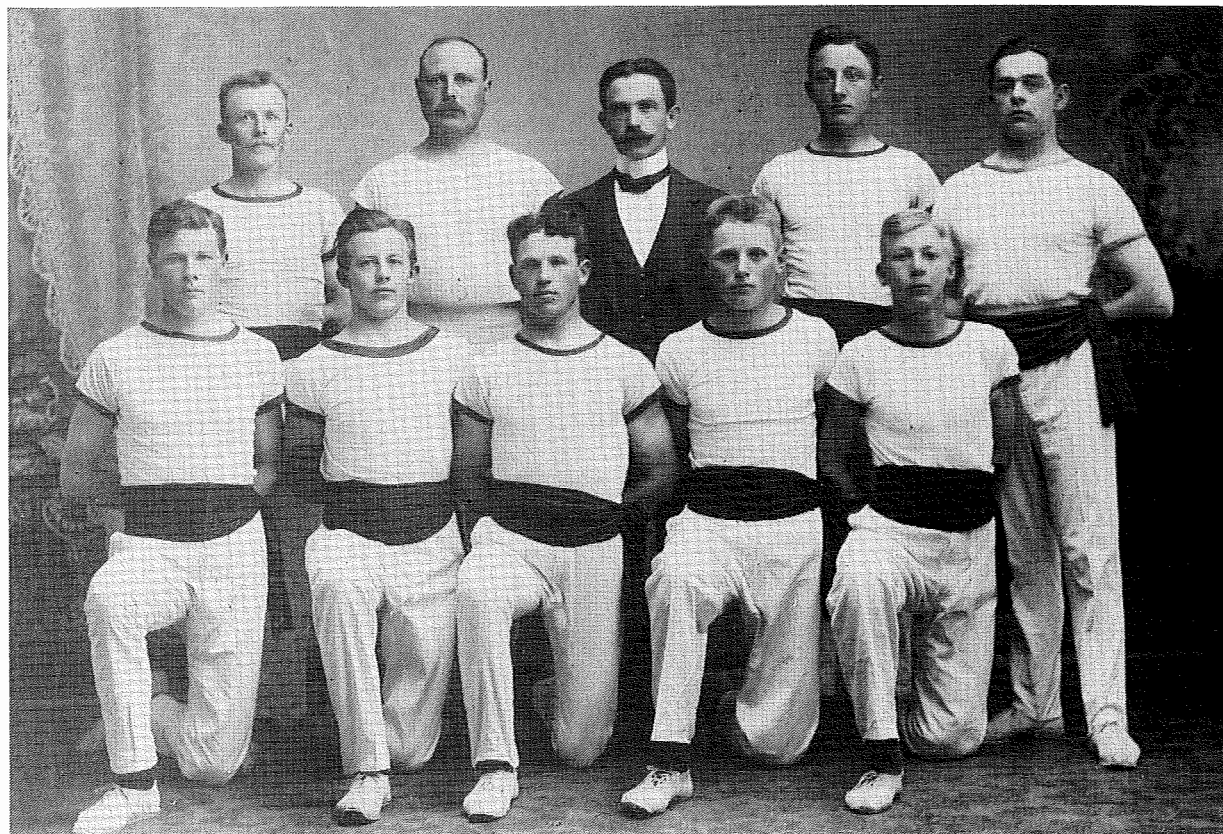
KFUMs Idrætsforening er stiftet i 1942 under navnet KFUM og K's Idrætsafdeling. Den har som navnet siger sit udgangspunkt i KFUM og KFUKs ungdomsarbejde og dermed i Indre Mission. Foreningen har siden 1949 været medlem af KFUM og K's Idrætsforbund.

Men gymnastik har karlene og pigerne dyrket i Tvis længe før der dannes idrætsforeninger. Det foregik hos Christian Nørgaard i Tvislund Nørgård. Som den udadvendte mand han var, stillede han sin lade med det lerstampede gulv til rå-

dighed. Eneste betingelse var, at de unge skulle synge nogle danske sange, for det satte han så stor pris på.

Med opførelsen af forsamlingshuset i 1909 får gymnasterne rigtigt gulv under fødderne, og fra 1932 organiseres gymnastikken inden for rammerne af Tvis Idrætsforening, som også tager fodbold, håndbold, folkedans og amatørteater på programmet. Fodbold og håndbold spiller de unge på græsmarker dér, hvor nu Bannestrupparken ligger, men snart melder ønsket sig om en rigtig sportsplads.

I 1941 køber Tvis kommune en parcel af Engholms jorder ved Skautrupvej. Kommunen indretter sportspladsen, og idrætsforeningen bygger



Men karleholdet var heller ikke uden evner: Hvide benklæder og hvide trøjer med rød kant samt et flot rødt skærf om livet. Lederen med stiv fløj og kravetøj er Aage Barbesgaard, som kom til Halgård skole i 1915 og med dygtighed og iver kastede sig ud i det frivillige gymnastikarbejde. Billedet er dateret til 1916.

selv et klubhus. I hen ved 25 år er denne sportsplads rammen om TIFs udendørs aktiviteter, mens KFUMs Idrætsforening spiller håndbold på arealet ved Østergårds krat, som stilles til rådighed af Otto Østerholm Hansen i Østergård.

Med det nye idrætsanlæg ved Tvis skole og senere med Tvishallen får de to idrætsforeninger tidssvarende rammer om deres virksomhed. Medlemstallet stiger og begge foreninger gør sig i stigende grad gældende både i bredden og i toppen.

Tvis amatørerne

På programmet i Tvis Ungdomskreds i 20'erne står også fælleslæsning af bøger, såsom »En nat i Roskilde« og »Den Tredje«. I virkeligheden er det amatørteater eller dilettantkomedie, men man kalder det fælleslæsning for at undgå at skulle betale afgift. Skuespillerne har rollehefterne med på scenen og lader som om de læser op, selv om de forlængst kan deres roller udenad.

Amatørteater har altid været populært i Tvis. Allerede da forsamlingshuset bygges i 1909, tager de unge med begejstring den lille scene i brug. Folk fra Holstebro rejser med særtog til Tvis for at se forestillingerne. Stationsmester Stensgaard,



Et familieportræt? - Nej, det er de unge Tvis amatørskuespillere, der i 1922 opførte »En nat i Roskilde« og »Den Tredie«. Siddende fra venstre: Jens Nygaard - Kirstine Hornshøj Jensen - Senius Toustrup. Stående: Jens Toustrup - Johanne Vestergaard - Christian Hebsgaard - Peder Mortensen - Kristian Halgaard. Ingen af dem er på billedet over 25 år.

der er instruktør for de unge, har vist også en finger med i spillet, hvad særtogene angår.

Efter en stille periode omkring første verdenskrig, genoptages dilettantskuespillerne i 20'erne inden for rammerne af Tvis Ungdomskreds og senere i Tvis Idrætsforening. I dag er Tvis amatørerne en sektion inden for TIUF. Forsamlingshuset er rammen om de indendørs forestillinger, men også udendørs spiller man: I Egelunden i forbindelse med Sct. Hansfester og sportsfester eller i private haver, indtil Tvis amatørerne sammen med KFUMs Idræt ved egen arbejdskraft og med kommunalt tilskud efter krone-til-kroneprincippet opfører en friluftscene ved Tvis idrætsanlæg på Kirkevænget.

Mange højdepunkter kan Tvis amatørerne notere sig i årenes løb. Et af dem indtraf, da de fik mulighed for at medvirke som statister ved DR's indspilning af Knud Holsts novelle »Morderens orlov« i 1980. Optagelserne fandt sted, dels på ejendommen Sønderbæk, dels i Tvis sognegård.

Tvis borgerforening

I sammenligning med andre stationsbyer er det ret sent, der stiftes en borgerforening i Tvis. Det hænger sammen med, at Tvis domineres af landboerne, og at det borgerskab, som normalt udgør kernen i borgerforeningerne er ret fåtalligt. Tvis borgerforening ser først dagens lys efter den anden verdenskrig, og det er måske karakteristisk,



Tvis amatørerne opførte i 1979 Soyas »Parasitterne« i sognegården. I rollen som Miss Olsen ses Willemien Søndertoft Pedersen. Hilda Karlshøj spiller fru Gruesen, og Søren Henning Dyrmosse spiller Gruesen.

at en mand som stationsmester Asboe er en af initiativtagerne. Ikke fordi han har følt sig i modsætning til landboerne, men fordi han som jernbanetjenestemand har følt, at en borgerforening 'hørte med' til en stationsby. Den store tilslutning får borgerforeningen ikke i starten, og en tid synes den nærmest at være sygnet hen.

I slutningen af 60'erne kommer der liv i foreningen igen i takt med den omstrukturering, der i de år foregår i byen. Den første udstykning til Engparken er begyndt og bliver fulgt af udstykningen af parcelhusgrunde nord for Smedegårdvej i Bannestrupparken. Befolkningstallet i Tvis by vokser og borgerforeningen bliver den interesseorganisation, som over for kommune, stat og

erhvervsliv, formulerer beboernes ønsker til det nære miljø: gadebelysning, parkeringspladser, vejreguleringer, trafikbetjening, nærbutikker, servicevirksomheder, arbejdspladser. Det er ikke blot de fysiske rammer borgerforeningen lægger sig i selen for at få medindflydelse på. Også samværet mennesker imellem i Tvis har man for øje. I samarbejde med TIUF arrangerer Tvis borgerforening i begyndelsen af 70'erne årlige sommerfester i Tvis for at vise, at Tvis er ikke nogen soveby. I den såkaldte § 6-debat omkring Holstebro kommunes kommuneplan hæver borgerforeningen også sin røst og har senest udarbejdet forslag til udnyttelse af arealerne ved det nedrevne Lauralyst midt i byen.

LAURALYST JORDER

Skovbolig

Den tidligere proprietær *Edvard Bluhme* fra Lauralyt bor i 1860'erne til leje i Nygård. Da han i 1869 sælger Lauralyt, bliver der udstykket 12 tønder land op til skoven og skellet til Tvislund, og her opføres Skovbolig, som Bluhme og hans hustru driver som landbrug fra 1869 til 1903.

Bluhme er meget planteinteresseret. Han værner og hæger om skoven og har en fast gartner, der planter nyt, hvor det tiltrænges. Også frugttræer plantes, træer podes og blomsterbede anlægges, så det bliver ret en lystskov, som folk kalder Bluhmes skov. Den bliver stærkt beundret og danner senere rammen om de folkefester og grundlovsmøder, som afløser skyttefesterne i Østergårds krat.

I 1903 dør Edvard Bluhme, og enken flytter ned til Tvis Mølle, som ejes af hendes bror. Det er *Niels Christian Andersen* fra Nygård, der køber Skovbolig. Han er født i 1871 som søn af Anders Lund Sørensen i Nygård og gift med Karen Boutrup Christensen, født 1871 i St. Boutrup i Nr. Felding. De får ingen børn selv, men tager tre plejebørn til sig: Olga Helene og Agnete Sophie Johannesen, begge født 1916, og Børge Karl Pedersen, født 1917.

I 1939 sælger Niels Christian Andersen Skovbolig til plejesønnen *Børge Pedersen*. Han gifter sig i 1937 med Jenny Nørgaard, født 1919 i Feldborg som datter af Anton Nørgaard. De får børnene Conny i 1940, Vagn Aage i 1945, Vandy i 1948, Unna Cimone i 1950 og Leo Brian Nørgaard Pedersen i 1954.

Fuglsang

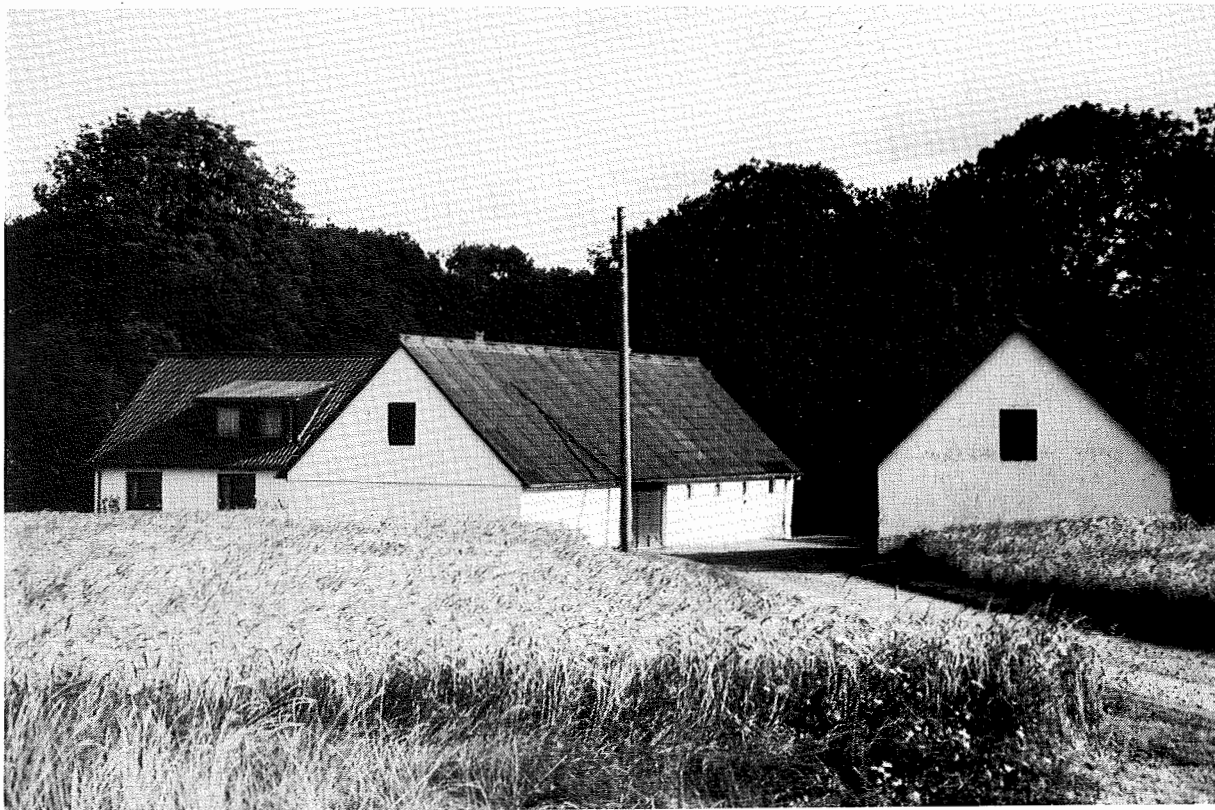
Jorden er en udstykning fra Lauralyt, som *Jens Bisgaard Sørensen* køber i 1916. Han sælger den i 1919 til *Niels Peder Meldgaard Hansen*, der flytter hertil fra Øster Høvids med sin familie og her yderligere får sønnen Vagn Aage i 1920.

Han sælger den i 1921 til *Niels Toustrup Christensen*, som flytter hertil fra Grønlund og driver Fuglsang som husmandsbrug indtil 1946. Niels Toustrup Christensen er født 1892 som søn af Anders Jens Christensen i Vibholmhus. Han gifter sig med Kirstine Pedersen, født 1895 i Vildbjerg. De får sønnen Svend Aage i 1928.

I 1946 sælger han Fuglsang til *Henrik Christian Henriksen Frøjk*, der tidligere har ejet Lille Gedbo og som derefter bor i Hovedgaden i Tvis. Han driver Fuglsang indtil 1948. Så flytter han til Hovedgaden 24 og sælger Fuglsang til *Christian Sejbjerg*, der flytter hertil fra Hingebjerg.

Tvis fritidshjem

I forbindelse med opkøb af jord til opførelse af plejehjem og skole erhverver Tvis kommune i 1963 Fuglsang. Huset anvendes en kort overgang som lærerbolig og senere som ungdomsklub. I 1978 oprettes fritidshjem i bygningen, hvis første leder er *Kjeld Jørgensen*. Han efterfølges i 1981 af *Bjarne Frandsen*, der bor i Højbo. I 1982 og igen i 1986 ombygges lokalerne. Fritidshjemmet har nu plads til 40 børn samt en juniorklub med 25 medlemmer.



Smukt tager Skovbolig sig ud for enden af Egevænget, og endnu smukkere er »æ' skov« bag ejendommen, som har dannet rammen om mange grundlovs møder og fester.

Lauralund

Landpost *Peder Knudsen* køber i 1909 6 tønder land jord fra Lauralyst og opfører ejendommen Lauralund. Han har tidligere ejet Ny Lindholt og bor derpå i Tvis by. Allerede året efter sælger han Lauralund til *Christian Aas Højer*, gift med Maren Dahl Christensen. De får datteren Frida Magdalene i 1910. I 1911 bliver Lauralund købt af *Søren Sørensen*, der flytter hertil fra Søndergård.

Søren og Trine Søndergaard driver Lauralund indtil 1934. Så sælger de til *Ejler Christensen*, som året efter sælger til *Richard Dyrmosse Jensen*. Han er født i 1906 som søn af Søren Dyrmosse Jensen i Neder Ugklær og gifter sig med Alma Mathea Christensen, født 1913 i Aulum. De får børnene

Egon, der dør som lille, Gerda i 1937, Bendt i 1939 og Gunnar i 1948.

Lilleskov

Peder Christian Christensen er avlskarl på Lauralyst, da han i 1873 gifter sig med Johanne Møller Pedersen, født 1845 som datter af Peder Hansen i Huldahl. Peder Christian Christensen, der i 1909 antager navnet Christensen Bach for sig og sine efterkommere, er født i Borbjerg i 1841. Af proprietær Smith på Lauralyst får han lov til at dyrke jorden op og bygge sig et hus i den nordre ende af Lauralyst hede helt op mod skellet til Tvis kloster og Hingebjerg jorder.



Som så mange gårde i sognet fik også ejendommen Lilleskov egen vindmølle på taget af loen. Efterhånden som gårdene fik elektricitet, forsvandt disse møller igen.

I 1883 køber han disse 40 tønder land til ejendom, og det er grundlaget for Lilleskov. Parret får børnene Andrea i 1872, Christen i 1876, Søren i 1878, Maren i 1881, Christian Johannes i 1884 og Jens Martinus i 1887.

Det er den yngste søn *Jens Martinus Christensen Bach*, der i 1910 overtager ejendommen. Han gifter sig med Kristiane Johanne Andersen, født 1893 som datter af Thomas Andersen i Vester Høvids. De får en række børn, hvoraf flere dør som små. Voksne bliver Christian, født i 1914, Johannes i 1917, Henrik i 1920, Katrine i 1924, Ejler i 1926.

I 1926 flytter familien til Hjörvigshus og sælger Lilleskov. Den nye ejer er her kun et år. Så rejser han til Amerika, og Lilleskov bliver købt af *Niels Offersen* i 1929. Han er født i 1900 i Rindum og gifter sig med Alma Elkjær, født 1920 i Hjerm.

De får børnene Kristian i 1940, Elisabeth i 1942, Knud Erik i 1944 og Karen Margrethe i 1945.

I 1946 flytter familien fra sognet og sælger Lilleskov til *Karl Bertelsen*, født 1915 i St. Moesby i Mejrup og gift med Ingrid Sørensen, født 1915 i Majgaard som datter af Anders Sørensen. De får børnene Jørgen i 1942, Aage i 1943, Else Marie i 1947 og Frode i 1952.

I 1968 sælger Karl Bertelsen ejendommen til svigersønnen *Jacob Grønbæk*, født 1945 som søn af Kjeld Grønbæk i Grønbæk, og gift med Else Marie Bertelsen. De får børnene Susanne i 1971, Karen i 1975 og Jonna i 1979.

Nørrevang

I 1904 køber *Jens Christian Nielsen Østervemb* et stykke jord fra Lauralyst, hvor han opretter et husmandsbrug. Han er født i 1857 i Vemb og gift



Fuglsang med de karakteristiske vandrette striber langs vinduerne kan let genkendes som Tvis fritidshjem i dag. Her ses den som landbrugs-ejendom i 1951.

med Ane Jensen, født 1870 som datter af Niels Christian Jensen i Sønderbæk. De får børnene Mary Nicoline Kirstine i 1898 og Niels Magnus Østervemb i 1904. I 1907 dør Jens Christian Nielsen Østervemb og enken gifter sig i 1914 med *Peder Knudsen* fra Tvis, som er enkemand efter sit første ægteskab. I dette ægteskab får de ingen børn. I 1922 dør Ane Jensen og i 1924 bliver ejendommen solgt til *Lars Storgaard Nielsen*, født 1890 som søn af Peder Nielsen i Store Gedbo og gift med Ingrid Nikoline Iversen, født 1896 i Idom.

Han sælger Nørrevang i 1929 til *Mads Uhrlund Jensen*, født 1908 som søn af Jacob Dusenius Jensen i Skadborg. Han gifter sig med Valborg Emilie Hansen, født 1908 i Stakroge og de får børnene Arne i 1933, Henning i 1937 og Ove i 1939.

I 1959 sælger han ejendommen til sønnen *Henning Uhrlund Jensen*, der driver den indtil 1966. Han sælger den til *Laurits Jørgensen*, der flyt-

ter hertil fra Sønder Haurids. I 1965 og igen i 1979 har kommunen købt jord fra Nørrevang til idrætsanlægget i Tvis. I 1986 sælger Laurits Jørgensen ejendommen til *Jens Carlsen*, født 1950 i Tvis og gift med Karen Marie Nielsen, født 1954 i Herning. De har børnene Mads, født 1978, og Kristian, født 1981.

Elmely

Jorden er udstykket fra Lerbæk i 1927 til *Niels Pagh*, født 1898 i Videbæk, som gifter sig med Kirstine Marie Thomsen, født 1904 i Feldborg som datter af Jens Christian Thomsen i Højbo. De får børnene Grete Ruth i 1927, Eva i 1928, Egon i 1929 og Elin Jytte i 1935. I 1966 dør Niels Pagh, og jorden bliver herefter drevet af sviger-sønnen Peder Gjedbo Andersen i Laulund.

Højbo

Højbo er opført af smed *Jens Andreas Pedersen*, der køber en udstykning fra Lerbæk i 1924. Han er enkemand og allerede i 1926 sælger han ejendommen til murer *Jens Christian Thomsen*, født 1882 i Hinnerup og gift med Beate Nielsine Sørensen, født 1882 i Feldborg. Parret flytter hertil fra Feldborg med børnene Kirstine Marie, født 1904, Andreas i 1906 og Johanne i 1908.

I 1943 sælger han ejendommen til *Jens og Ingeborg Skautrup*, som flytter hertil fra Morreholm. De bor her indtil 1949. Så flytter de til hjørnet af Smedegårdvej og Klostervej og sælger Højbo til *Holger Lauridsen*, født 1922 i Aulum. Han gifter sig med Laura Andersen, født 1923 i Klovborg. De får børnene Erna i 1953, Inge Lise i 1956, Per Lykke i 1959 og Lena i 1960.

I 1987 sælger han Højbo til *Bjarne Frandsen*, født 1954 i Arden. Han har bofællesskab med Tove Sabro Sørensen, født 1953 i Holstebro. De har børnene Mette, født 1978, og Jeppe, født 1980.

Felletoft

Oprindelig hed den Lykkens Prøve og var et husmandssted, som ejes af *Jens Bisgaard Sørensen*, der i 1916 sælger det til *Thomas Thomsen*, som tilkøber yderligere 3 jordlodder, således at ejendommen kommer op på 33 tønder land.

Thomas Thomsen er født i Ørre og gift med Ane Johanne Pedersen, der stammer fra Nøvling. Parret flytter hertil fra Varhede i Aulum med børnene Methea Katrine og Jens Johannes, født 1901 og Agnes Kirstine, født 1905.

I 1928 mageskifter Thomas Thomsen ejendommen med *Alfred Rasmussen* i Råsted, hvor han er født i 1906. Han gifter sig med Maren Sundgaard, født 1910 som datter af Erik Pedersen Sundgaard i Uglkær, og de får børnene Gunhild i 1934, Johannes i 1936, Ruth Elinor i 1938, Astrid i 1939 og Holger i 1941.

I 1942 køber Alfred Rasmussen ejendom i Hogager og sælger Lykkens Prøve til *Jens Felletoft Jensen*, efter hvem ejendommen får navnet Felletoft. Han er gift med Elise Mathilde Poulsen. De har ejendommen i to år og flytter derefter til Holstebro og sælger ejendommen i 1944 til *Hans Mogensen*, som kommer hertil fra Munkedal.

I 1959 sælger han ejendommen til sin søn *Ernst Andreas Mogensen*, født 1934, og gift med Astrid Helene Christensen. De får børnene Inge Marie i 1960, Hans Jørgen i 1964 og Orla Therkild i 1966.

Felletoft bliver i 1964 købt af *Aksel Damgaard* i Banestrup. Han sælger i 1971 bygningerne på Felletoft til *Bjarne Sandbæk Pedersen*, født 1949 i Idom. Han er gift med Bente Staunstrup, født 1950 i Nr. Felding. Parret får børnene Torben i 1969, Lars i 1973 og Jette i 1978.

Banestrup

Det er ingen fejl. Gårdens navn staves kun med ét n, for den får navn efter banen. Gården er opført i 1919, da *Niels Peder Jensen Morre* fra Sønder Morre køber 40 tønder land fra Lauralyst, som han opdyrker. Han flytter i 1935 til Hovedgaden og sælger Banestrup til *Ole Kobberup*.

Ole Kristian Olesen Kobberup er født 1881 i Møborg og gift med Christiane Haislund Pedersen, født 1906 i Vejrum. De flytter hertil med børnene Kristen, født 1926, Jens i 1927, Arne i 1931, Svend Erik i 1933 og får Vita Marie i 1935.

I 1938 køber *Jens Meldgaard Sørensen* ejendommen. Han er født 1911 som søn af Søren Meldgaard Sørensen. Han gifter sig med Sigrid Bertelsen, født 1912 i Mejrup. De får børnene Frida og Gerda i 1939 og Eva i 1943.

I 1946 overtager Jens Meldgaard Sørensen sin fødegård Meldgaard og sælger Banestrup til *Peder Damgaard* fra Sønder Morre. I 1950 overtager sønnen *Aksel Madsen Damgaard* gården. Han er født i 1927 i Humlum og gifter sig med Inger



Banestrup fotograferet omkring 1950. Aulsbygningerne er i dag nedrevet, men stuehuset ligger på en parcel i Bannestrupparken og kan let ses fra Smedegårdvej. Gården havde dengang to udkørsler til Smedegårdvej. Den lige vej til højre i billedet er Bannestrupvej.

Christoffersen, født 1933 i Smidstrup. De får børnene Peder i 1956, Erna i 1957, Elly i 1962, Arne i 1969 og Bent i 1969.

Toftegård

Aksel Damgaard i Banestrup, der i 1964 har købt Felletoft, opfører i 1972 en ny gård, Toftegård, på Felletoft jorder. Året efter sælger han Banestrup til Holstebro kommune, som byggemodner og udstykker en del af jorden til parcelhuskvarteret Bannestrupparken. Gården Banestrups oprindelige stuehus ligger i dag på adressen Bannestrup-parken 6.

Højmark

Huset er oprindelig en landarbejderbolig under Lauralyst, som i 1906 bliver købt af *Poul Kristensen*, som hidtil har boet som indsidder på Neder Uglkær mark. Han er enkemand efter Marianne Olsen, som han har fået 13 børn med. Han tjener som røgter på Lauralyst og har skiftende husbestyrerinder til at passe hjemmet og børnene. I 1907 bliver Højmark sæde for en uhyggelig forbrydelse, som er nærmere omtalt nedenfor.

Efter denne skrækkelige begivenhed sælger Poul Kristensen i 1908 Højmark til *Søren Andersen Bach*, gift med Karen Marie Sørensen. De flytter

Det frygtelige Morddrama i Tvis ved Hølstebro,

hvor en Husholderske dræbte sig selv og jels Børn.

Mel. Hytten i Dalen.

Hvor grusfuldt det lyder
Det Budskab, som vi fik,
Man kan det næppe fatte,
Saa grusomt som det gif.
Hvad har ditret Daaden,
Mon Sygdom eller Gud;
Vil aldrig løses Gauden,
Som man nok kende gad.

Ved Tvis hist i Jylland,
Der laa et fattigt Hjem,
Hvor Ufred var tilhuse,
Og Nøden den var stem.
En Husmand jammen leved
Der med en Kvinde, som
Ham hued før i Tiden,
Men nu ej statted om.

Han havde Børn foruden
Dem, han med hende fik,
Og mer og mer tilbage,
Det for de tvende gif.
De stændtes tidt og sloges
Da Knybben den var tom,
Med Sult og Sorg de droges,
Oj Bistand til dem kom.

hertil med datteren Petra Sofie, født 1897 i Århus.

I 1917 sælger han stedet til *Magnus Balle*, gift med Ane Marie Nielsen. De er begge født i 1888 udensogns og får i Tvis børnene Rigmor i 1920, Marie i 1923, Karl i 1925 og Elisabeth i 1928.

I 1944 bliver Højmark solgt til *Jens Ernst Svendsen*, som i 1946 sælger til *Mads Dyhrberg Kaspersen*, som flytter hertil fra Fredslund. Han bor her kun i 2 år. I 1948 sælger han til *Albert Jensen*, der i 1950 sælger til *Svend Peder Laustsen*. Han er født i 1913 i Sahl og gift med Mette Katrine Andersen, født 1913 i Trandum. De flytter hertil med børnene Karen, født 1938, Knud Kristian i 1942 og Dorthe i 1944.

I 1983 bliver Højmark købt af *Alex Michael Bendtsen*, født 1962 i Holstebro. Han har bofællesskab med Sonja Elisabeth Eriksen, født 1962 som datter af Arne Eriksen i Gertrudbæk. Parret har sønnen Per, født 1986.

Barnemordet i Tvis

Den 23. juli 1907 meddeler et Ritzau-telegram til samtlige bladredaktioner landet over, at der i Tvis har fundet et frygteligt drama sted. Den 31-årige husholderske Maren Nielsen hos enke-mand Poul Kristensen Uglkjær i Højmark har taget livet af 6 børn og derpå hængt sig selv.

Mens Poul Kristensen var på arbejde som mal-kerøgter på Lauralyst skulle husholdersken passe huset og børnene, nemlig Poul Kristensens fire børn fra ægteskabet med hans afdøde hustru Marianne Olsen samt sine egne tre børn, hvoraf den mindste kun var 13 dage gammel. Forud for ugeringen lukkede hun døren af og hængte for vinduerne. Derefter tog hun en klædesnor, slog den om halsen på den 8-årige pige, kastede hen-

En skillingsvise om mordet i Tvis blev trykt og udgivet i København. Den går på melodien »Dernede i dalen en lille hytte lå«, og forfatteren hævdes at være en Anders Petersen, husmand.

de om på sin ryg og lod hende hænge der, indtil hun var død. Det samme gjorde hun ved de to drenge på 6 og 4 år, hvorefter hun bar ligene ud i laden og gemte dem i høet.

Derpå gik hun ud at malke, hvorefter hun gav sine egne to børn, et tvillingpar på godt 1 år, mælk med brændevin i at drikke. Da de var faldet i søvn, kvalte hun dem på samme måde som de øvrige, hvorefter hun lagde dem i sengen. Efter at hun havde været ude at flytte køerne vendte hun tilbage til soveværelset, hvor hun på sengestolpen hængte det 13 dage gamle spædbarn, som Poul Kristensen var far til.

Derefter sagde hun til den ældste dreng, den 9-årige Niels, at nu skulle de begge hænge sig. Først gik de op på loftet og dernæst ud i laden, hvor hun anbragte to reb, et til drengen og et til sig selv. Hun hængte sig i det ene, og da drengen så det, løb han ud af laden, op til Lauralyst, hvor han chokeret fortalte, hvad han havde været vidne til.

Motivet

Maren Nielsen havde været husbestyrerinde hos Poul Kristensen i godt et år. Hun stammede fra Vordingborg og havde fået stillingen efter en annonce i »Ugens Nyheder«. Maren Nielsen var fraskilt og havde i sit ægteskab 3 børn. Manden forlod hende, fordi hun var utro og mishandlede børnene, som værgerådet så tog fra hende, hvorefter hun rejste til Jylland. En måned efter sin ansættelse hos Poul Kristensen nedkom hun med tvillinger, som en tjenestekarl i Bakkebølle ved Vordingborg blev udlagt som barnefader til, og 13 dage før mordet var hun på ny nedkommet med tvillinger med Poul Kristensen som barnefader. Den ene af disse tvillinger døde straks efter fødslen.

Forholdet mellem Poul Kristensen og hans husbestyrerinde var imidlertid dårligt, og han havde opsagt hende til at flytte den første august.

Det blev tilfaldt for meget,
Hun fattede en Plan,
Som vel hun overvejed',
Før alting kom i Stand.
En Dag, da han var ude
Fik Børnene hun fat;
Hun spigred saa hver Rude,
Og rased som besat.

Et Reb hun slog om Halsen
Paa seks nu af de smaa,
De tre var hendes egne,
Man kan det ej forstaa.
Den største Dreng sig lytted,
Paa Loftet løb han op,
Porsra han angst nu lytted,
Snart Støjen dog holdt op.

Straks derpaa hun sendte
Sig selv til Dødens Bo,
Og Kvælerne de endte,
Før dem fik hun nu Ro.
Imidlertid kom Manden
Tilbage fra sin Dont,
Han tvivler paa Forstanden
Alt løb for ham nu rundt.

Nu hviler de alle,
Hvor Nød og Sorg ej boer.
Tilbage staar nu Manden
Og Drengen her paa Jord;
Gid Trøsten de maa finde
Og Ro i Sind de faa,
Mens Liderne de rinde,
Det maa man haabe paa.

Anders Peterien,
Husmand.



Illustreret Tidende nøjedes ikke med at skrive om mordet, men bragte også billeder af mordstedet og begravelsen samt dette billede af Poul Kristensen og den overlevende 9-årige Niels, som siden blev sat i pleje i Tvis.

I et efterladt brev til Poul Kristensen, anførte hun, at hun med sin dåd ville hævne sig for denne opsigelse.

Peter Sabroe

Mordet vakte ikke blot opsigt i sognet, men kastede også dønninger helt ind på Rigsdagen i København. Det skyldtes, at folketingsmand Peter Sabroe uventet dukkede op, da kisterne med de døde børn skulle føres fra hjemmet til kirken. Han trådte frem bag kisterne og holdt en kort men gribende tale om den forsømmelighed og mishandling, som mange børn var udsat for.

Begravelsen foregik fredag eftermiddag. Samme dags formiddag blev Maren Nielsen begravet på et afsides sted på Tvis kirkegård. Følget bestod kun af en halv snes mennesker. Men da de seks børn blev begravet om eftermiddagen klokken halv tre, var kirken pyntet med grønt og med sørgefleur og så stor var tilstrømningen, at mange måtte stå udenfor. Børnene blev begravet i en fællesgrav, og ved udgangen fra kirkegården blev der samlet ind til en mindesten. Der indkom 84 kroner, og mindestenen over de seks børn blev rejst på graven tæt ved indgangen til kirkegården, hvor den stod indtil for få år siden.

På dagen efter begravelsen var Peter Sabroe igen i Tvis. Han ville vide, hvad der nu skulle ske med den overlevende 9-årige Niels. Sognerådsformanden oplyste, at man havde planer om at anbringe ham som tjenestedreng hos en boelsmand i sognet. Om det ikke var rimeligere, at han kom væk fra sognet, på et børnehjem, ville Peter Sabroe vide. Uh, nej, det ville da være synd for drengen, mente sognerådsformanden. Så bliver han jo bare mishandlet.

Så spidsede Peter Sabroe ører, og han helmede ikke, førend han havde fået ud af sognerådsformanden, hvilket børnehjem det var han hentydede til. Det var børnehjemmet »Hebron« i Handbjerg.

Og så rullede hele Hebron-affæren, som i mange måneder optog sindene og aviserne, ikke blot på Holstebro-Struer-egnen, men i hele landet, og førte til ret dramatiske scener på Rigsdagen. Peter Sabroe afholdt store offentlige møder i Herning, Holstebro og Struer, hvor han angreb såvel børnehjemmet Hebron, dets bestyrelse og forstanderinde samt værgerådene i kommunerne. Skarp og polemisk langede han ud til højre og venstre og sluttede altid sine taler med en mandende appel til alle om at slutte op i kampen for bedre kår for børnene, så ikke begivenheder som dem i Tvis skulle finde sted igen.

Bækkehøj

I 1903 køber *Knud Dyrmosse Jensen* 6 tønder land fra Lauralyst, som han senere forøger ved køb af endnu en parcel. Knud Dyrmosse Jensen er født i 1874 som søn af Niels Christian Jensen i Sønderbæk. Han er gift med Petrine Pedersen, født i 1873 udensogns. De flytter hertil med datteren Magda, født 1902, og får yderligere Sørine Karoline i 1903, Jenny i 1905, Victor i 1906, Niels Kristian i 1908 og Martha i 1910.

I 1922 sælger han Bækkehøj til *Anton Frederik Knudsen*, som i 1928 sælger den til *Anders Pedersen Nygaard*, født 1889 i Sir og gift med Johanne Jepsen, født 1880 i Sinding ved Silkeborg. De flytter hertil fra Mejrup med datteren Rigmor, født 1923.

Aage Nielsen køber Bækkehøj i 1947 og sælger den året efter til *Jørgen Mogensen*, som flytter hertil fra Vester Skautrup. Han driver ejendommen indtil 1953. Så sælger han den til *Bertel Jensen*, som videresælger den til *Niels Felletoft Jensen*. Han er født i 1918 som søn af Jens Felletoft Jensen i Felletoft og gift med Lilly Kirstine Jensen, født 1925 som datter af Jens Julius Jensen i Aabjerg. Parret har børnene Birgit, født 1946, Villy i 1952, Jens i 1954 og Ole i 1956.

Niels Felletoft flytter i 1957 til Holstebro og sælger Bækkehøj til *Johannes Sig Jensen*. Han er født i 1935 i Aulum og gift med Elly Lauridsen, født 1938 i Aulum. Parret får børnene Flemming i 1957, Gert i 1960 og efter at de er flyttet til Skautrupvej får de yderligere Jytte i 1964.

Johannes Sig Jensen mageskifter i 1961 Bækkehøj med *Svend Sørensen*, der har en vognmandsforretning på Skautrupvej. Svend Sørensen videresælger Bækkehøj til *Svend Aage Nielsen*, født 1933 og gift med Bodil Nissen Aalbæk, født 1939 som datter af Nis Peter Nissen Aalbæk i Gl. Lindholt. De får sønnen Bjarne i 1963.

I 1964 flytter de til Kibæk ved Herning og sælger Bækkehøj til *Jens Christian Sønderby*, søn af Aksel Andreas Sønderby i Smedegård. Da han i



De seks børn blev begravet nær indgangen til kirkegården i en fællesgrav, som nu er sløjfet. Også stenen er væk, men på stumpene af den knuste gravplade kan man endnu læse inskriptionen.

1972 overtager Smedegård, bliver Bækkehøj solgt til *Flemming Jensen*, født 1945 på Fyn. Han er gift med Birgit Jensen, født 1945 i Vestervig. Parret får børnene Rene i 1971, Kent i 1979 og Anita i 1983.

Engbæk

Ejendommen Engbæks jorder lå der, hvor Engparken ligger i dag. Den bliver udstykket som landbrugsejendom i 1937 fra Banestrup, da Ole Kobberup sælger ca. 9 hektar jord syd for Smedegårdvej til *Ejnar Thorvald Thomsen*, født 1907 i Holstebro. Han gifter sig med Marie Svendsen, født 1911 som datter af smed Svend Svendsen, og

Moselund

En parcel på 11 tønder land udstykkes i 1895 fra Lauralyst til *Niels Nielsen*, som hidtil har boet i Spangsmosehus. Han er født i 1858 i Haderup og gift med Maren Kristensen, født 1855 i Borbjerg. De har ingen børn selv, men tager drengen Johan Peder Jensen, født 1890, til sig. Han bliver senere bestyrer for elværket i Tvis.

I 1921 sælger Niels Nielsen ejendommen til *Jens Jensen*, som i 1926 sælger den til *Kristoffer Nielsen*, født 1872 i Vildbjerg, og gift med Petrea Thomsen, født 1878 i Grønbjerg. De flytter hertil med børnene Jens Christian, Aksel, Ejnar, Dagmar, Osvald, Viggo og Astrid.

I 1930 flytter Kristoffer Nielsen til huset på hjørnet af Klostervej og Smedegårdvej og sælger Moselund til sønnen *Osvald Nielsen*. Han er født i 1909 og gift med Karen Villesen, født 1909 i Ljørring i Aulum. De får børnene Edith i 1932, Jytte i 1935, Vita i 1938, Finn i 1940, Ida i 1941, Nelly i 1945 og Esther i 1947.

I 1949 sælger Osvald Nielsen ejendommen til *Mads Randeris Madsen*. Han og hans kone Kirstine flytter hertil fra Holstebro med datteren Lilly og driver ejendommen indtil 1956. Så flytter han til Aulum og sælger ejendommen til *Kristen Mosegaard Jørgensen* fra Aulum, der driver den indtil 1964. Så sælger han ejendommen til *Arne Eriksen* i Gertrudbæk. I 1984 sælger han Moselund med 11 tønder land til *Poul Erik Givskov*, født 1952 i Herning og gift med Vibeke Jørgensen, født 1954 i Holstebro. Parret har børnene Tina, født 1975 og Carsten, født 1986.

Gertrudbæk

Christen Majgaard Jensen, der hidtil har boet i Spangsmosehus, lejer i 1889 otte tønder land lige nord for Spangsmosehus og opfører her en bolig, som i starten kaldes Lauralysthus. I 1895 køber han stedet til ejendom og driver det, indtil han i 1906 køber en parcel længere oppe ad Skautrup-

vej, den parcel, der bliver til ejendommen Vejlund.

Gertrudbæk sælger han til *Mathias Mathiasen*, der to år senere sælger den til *Thomas Christian Jensen* i Spangsmosehus. Han flytter nu til Gertrudbæk og sammenlægger Spangsmosehus' 10 tønder land med Gertrudbæks 8, så den samlede ejendom får jord helt ned til landevejen. I 1913 overtages ejendommen af sønnen *Johan Christian Jensen*, der året efter sælger den til *Erik Eriksen*, der videresælger den til broderen *Mikkel Eriksen*. Han er født i 1888 som søn af Rasmus Eriksen i Damtoft på Høvids mark. Han gifter sig med Katrine Andersen, født 1888 i Stoholm. De får børnene Marie i 1916, Mary i 1918, Ragnhild i 1920, Arne i 1922 og Gerda i 1931.

I 1949 sælger Mikkel Eriksen ejendommen til sønnen *Arne Eriksen*, som gifter sig med Anna Pouline Birkkjær, født 1936 i Idom. De får børnene Irene i 1961 og Sonja i 1962.

Kildevang

Peder Merrild i Laulund Haurids køber i 1946 en udstykning fra ejendommen Lerbæk og opfører ejendommen Kildevang. Når huset bygges helt oppe ved Skautrupvej, skyldes det formentlig, at Peder Pedersen, som var Peder Merrilds rigtige navn, ved siden af landbruget driver handel med snart sagt alt muligt, heriblandt cykler, og ønsker let adgang for kunderne til butik og værksted, som han indretter ved ejendommen. I 1956 bliver dette værksted overtaget af *Leo Pedersen*, som først driver autoværksted og senere efter uddannelse til bøssebager, indretter våbenværksted i huset, som udskilles som selvstændig matrikelnummer.

Leo Pedersen er født 1922 i Herning og gift med Vera Jensen, født 1928 i Silkeborg. De har børnene Ingrid, født 1946, Rita i 1947, Grete i 1951, Gitte i 1954 og Lars i 1957 samt adopterer dattersønnen Michael, født 1964.

I 1958 bliver Kildevang købt af gartner *Henrik Christensen*. Han er født 1924 som søn af Peder



Søndervang fotograferet omkring 1936. Laden fortsætter på den anden side af huset, så ejendommen nærmest har form som et T.

Christensen i Nyholm. Ved siden af landbruget driver han maskinstation på ejendommen.

Søndervang

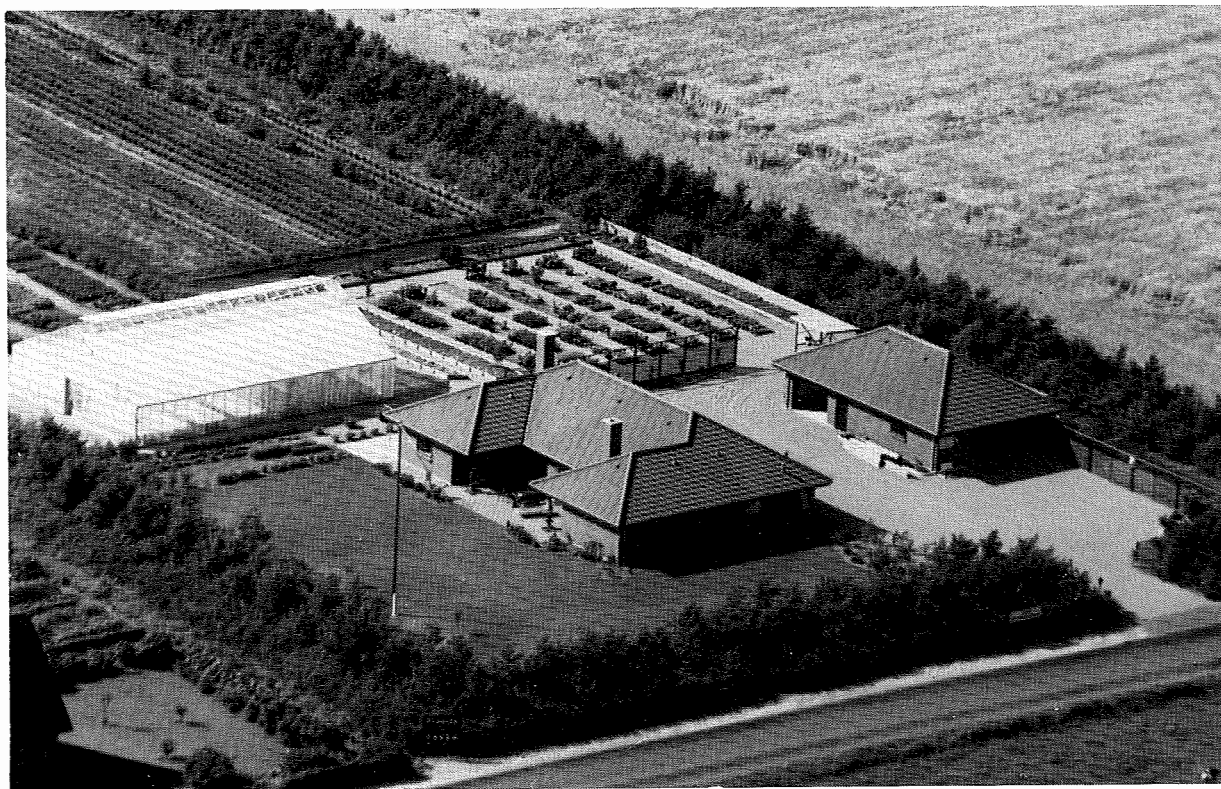
I 1921 køber *Martinus Svendsen* en udstykket parcel fra Lauralyst og opfører ejendommen Søndervang. Han er født i 1896 som søn af Johan Svendsen i Østerlund og gifter sig med Anne Pedersen, født 1896 i Bur. De får i Søndervang datteren Ane Marie i 1923 og sælger i 1924 ejendommen og flytter til Mors. Året efter bliver Søndervang købt af *Niels Peder Pedersen*, født 1898 i Vinding og gift med Anna Pedersen. De får i 1926 datteren Karoline. I 1928 dør Anna Peder-

sen, og Niels Peder Pedersen gifter sig i 1934 med *Jensine Kristine Laursen*, født 1895 i Borbjerg. De får børnene Svend Aage i 1934 og Birthe i 1940.

I 1965 overtager sønnen *Svend Aage Pedersen* ejendommen. Han er ugift og tiltræder i 1981 en stilling som vejmand ved Holstebro kommune, hvorefter han udlejer jorden til ejendommen til Johannes Larsen i Nyborg.

Tvis hønseri

Ejendommen er bygget af *Tage Kaspersen*, der køber en udstykning fra Lerbæk i 1947. Tage Kaspersen er født i 1912 som søn af Jonas



Tvis planteskole er en af de nyere virksomheder i Tvis. På de to tønder land ved Skautrupvej produceres planter både til en gros og detail salg.

Kaspersen i Huldahl og gift med Viola Falk Smed, født 1919 i Resen ved Struer. De får børnene Ulla i 1941, Elly i 1944 og Ove i 1949.

Tvis planteskole

I 1977 køber planteskoleejer *Jens Jørgen Kristensen* et stykke jord af kommunen som produktionsjord til sin planteskole Møllevang på Skivevej i Mejrup Hindkjær. Han beslutter imidlertid at flytte såvel bolig som planteskole til Tvis og har siden drevet virksomheden under navnet Tvis planteskole. *Jens Jørgen Kristensen* er født i 1942 i Nørre Sundby og gift med *Lisbeth Resdal Dideriksen*, født 1945 i Borbjerg. Parret har børnene *Poul*, født 1971 og *Henrik* i 1975.

Laulund

Proprietær *Smith* på Lauralyst sælger i 1883 et stykke jord til *Kjeld Andersen* i Damtoft, som lægger det til sin ejendoms jorder. I 1904 overtager sønnen *Christian Skautrup Andersen* ejendommen Damtoft, som han i 1911 sælger til sin bror *Lars*, mens han selv beholder parcellen fra Lauralyst, og her bygger gården *Laulund*. I 1916 tilkøber han yderligere en parcel, således at ejendommen kommer op på 46 tønder land.

Anders Christian Skautrup Andersen er født i 1881 i Damtoft som søn af *Kjeld Andersen*. Han gifter sig med *Marie Nielsen*, født 1884 som datter af *Peder Nielsen* i Store Gedbo. De får børnene *Elna Kathrine* i 1912, *Anna* i 1913, *Kjeld* i 1917 og *Peder Gjedbo Andersen* i 1919.



Laulund, som Christian Skautrup Andersen bygger omkring 1912, og som stadig er i slægtens eje, ligger på Lauralyst jorder, der ved læhegnet til venstre grænser op til Majgård jorder. I forgrunden ses en bid af Herningvej. Billedet er taget omkring 1970.

Anders Christian Skautrup Andersen er en meget aktiv og udadvendt mand, sidder i sognerådet, menighedsrådet, mejeribestyrelsen og en række andre bestyrelser, ligesom han er vurderingsmand for Kreditforeningen.

I 1949 overdrager han Laulund til sønnen *Peder Gjedbo Andersen*, som samme år gifter sig med *Grete Ruth Pagh*, født 1927 som datter af *Niels Pagh* i Elmely. De får børnene *Inga Marie* i 1954 og *Niels Christian* i 1962.

Vejager

Jorden er udstykket fra Lauralyst i 1895 til *Anders Christian Jensen*, der i 1897 sælger stedet til *Jens*

Jensen, der året efter sælger det til *Christen Mikkelsen*. Han sælger i 1900 til *Villum Mose Pedersen*, der tidligere har boet i *Neder Uglkær* og derefter i *Nr. Felding*. Det er et stærkt forsømt husmandssted han i 1906 sælger til *Peder Nielsen* og flytter til *Lille Grønbæk*.

Peder Nielsen, der driver det frem til et mønsterbrug, er født 1881 i *Haderup* og gift med *Kirsten Marie Pedersen*, født 1884 i *Vinding*. Parret får børnene *Eva Katrine* i 1907, *Laurids Marinus* i 1908 og *Elisabeth Jensine* i 1910.

Peder Nielsen gør en stor indsats i organisationsarbejdet som formand for *De samvirkende jyske Husmandsforeninger* og *Jysk Landvinding* samt i bestyrelsen for *Hedeselskabet*.

Vejager overtages i 1956 af sønnen *Laurids Marinus Nielsen*, gift med Johanne Dalby, født 1905 i Mejrup. De får børnene Marie i 1938 og Peder i 1945.

I 1961 mageskifter han ejendommen med *Niels Felletoft Jensen* på Skjernvej i Holstebro, der flytter tilbage til Tvis sogn, hvor han tidligere har ejet Bækkehøj.

Føniksminde

Også Føniksminde er opstået som en statsejendom på jord, der er udstykket fra Lauralyst i 1895 til *Henrik Pedersen Jensen* fra Mosehuset i Uglkær. I 1900 bliver den købt af *Laust Jørgensen*, født 1868 i Vinding. Han gifter sig med Maren Jensen, født 1873 som datter af Jens Peder Madsen i Morreholm. De får børnene Anders i 1903 og Søren i 1905 og flytter samme år til Mosehuset i Uglkær. Tømrer *Marinus Danielsen*, gift med Ane Marie Jensen, køber derefter Føniksminde. I 1909 bor *Jens Peder* og *Hanne Andersen* i huset, hvor de får sønnen Harald Valdemar. I 1910 bliver huset solgt til *Peder Frandsen*, som i 1912 sælger til *Christen Jespersen*.

Skorstensfejer *Jens Peder Pedersen* køber Føniksminde i 1916. Han er født i 1889 i Overtoft i Vinding og kaldes derfor Jens Peder Overtoft. Han er gift med Christine Petrine Martine Andreasen, født 1889 i Hørby sogn. De får datteren Elisabeth i 1916.

I 1929 sælger han Føniksminde til *Peder Christian Haurids Jensen*, kaldet P. Chr. Morre. Han er født i 1905 som søn af Peder Jensen i Nørre Morre og gift med Jensine Nikoline Lauth, født 1910 i Mejrup. De får sønnen Gunnar i 1935.

I 1940 køber han Svanholm og sælger Føniksminde til *Kristian Svenningsen*, som i 1942 sælger til *Hans Gunner Jensen*, født 1914 i Mejrup, og gift med Augusta Hansen Skytte, født i 1915 i Mejrup. De får børnene Lissi i 1943 og Hanne i 1946.

Hans Jensen sælger i 1950 til *Ingemann Madsen*, som i 1953 sælger til *Christian Nørskov Jacobsen*, som i 1955 sælger til *Erland Dalgaard Jensen*, som netop har solgt sit fødehjem Aabjerg.

Erland Dalgaard driver ejendommen indtil 1975. Så sælger han til tømrer *Kaj Sandy Nielsen*, født 1950 i Vinding, og gift med Gitte Pedersen, født 1953 i Virklund som datter af Leo Pedersen i Kildevang. Parret får børnene Jack i 1974 og Dorte i 1976.

I 1985 bliver Føniksminde købt af naboen i nr. 107, *Kaj Hede Nielsen*, som udlejer boligen til *Ejvind Grønbæk*, født 1965 som søn af Henry Grønbæk. Han har bofællesskab med Gitte Klinkby Nørgaard, født 1965 i Stadil.

Pelsdyrfarmen Tvis

Kristian Svenningsen opretter i 1940 den første pelsdyrfarm i Tvis sogn på en udstykket parcel af Føniksminde jorder; først med ræve, senere med mink. Kristian Svenningsen er født i 1916 i Vejby i Salling, og gift med Signe Nyborg Giver, født 1914 som datter af mejeribestyrer Søren Giver. Parret får børnene Sten i 1942, Lis i 1946 og Poul i 1951.

I 1963 dør Kristian Svenningsen, og enken driver virksomheden videre ved bestyrer *Kaj Hede Nielsen*, som i 1968 overtager ejendommen og virksomheden. Han er født i 1938 i Mejrup og gift med Lili Bjerre, født 1940 i Mejrup. De får børnene Frank i 1964 og Lars i 1966.

H. C. Andersen traktor

I 1965 bygger *Harry Christian Andersen* huset Skau-trupevej 34 og flytter hertil med sin familie fra Fyrly. I et par år kører han som traktorfører for Evald Jørgensen, men siden 1967 har han og hustruen drevet selvstændig maskinstation fra ejendommen.

TVISLUND

- En liden kratt med faa smaa træer udi, ved naffn Tviislund, ander høje skoffve er her icke, skriver præsten i en indberetning til biskoppen i Ribe om sognet Tvis i 1638. Og i markbogen fra 1683 hedder det:

- Det, som Tviislund haffve sit Lunde Nafn af, er en liden Lund, som ligger vesten og synden Gaarden. (Den) bestaar udaf nogle smaa Ege Riis og Huide, som icke er nöttig endtnu til Bygnings Tømmer eller Hiull Tømmer.

Tvislund var altså det eneste sted i Tvis, hvor der i 1600-tallet var noget tilbage af de vældige skove, som man mener engang har dækket hele sognet. Og temmelig sølle var Tvislund skov, selv om der var mere af den, end der er i dag. Endnu i forrige århundrede omfattede den 80 tønder land og strakte sig fra gården Tvislund, til Kappels Kiergaard og til Bluhmes skov ved Skovbolig for enden af Egevangenget, som ligger på Lauralyst jorder.

I 1800-tallet var Tvislund-skoven mere frodig, end man får indtrykket af, at den var i 1600-tallet. Det fortælles, at Tvislund-bønderne efter dagens arbejde spændte hestene fra og gennede dem ind i skoven, hvor de gik og græssede til næste morgen mellem høje ege og bøge. I Nørgård skov vokser de ældste bøgetræer mod vest i Danmark. Desuden voksede her hassel og birk, tjørn og vilde æbletræer. Kaprifolierne slyngede sig op ad træernes stammer, og skovbunden var et frodigt væld af blomster og bregner. Skoven var så stor og så tæt, at det undertiden kneb med at finde hestene næste morgen, når de skulle spændes for.

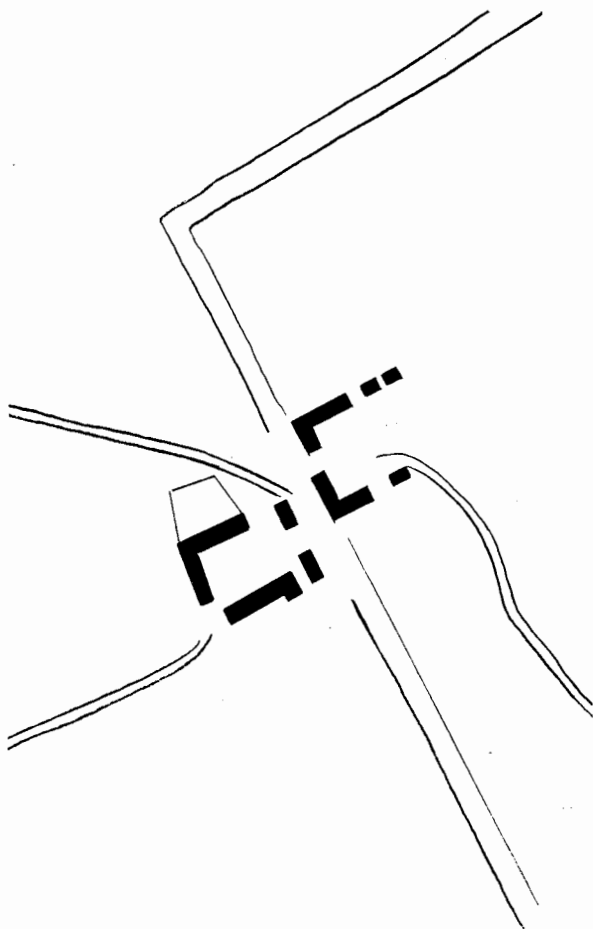
Gården

Tvislund nævnes i kongens ejendomsbrev til Oluf Munk i 1547 som en af de største fæstegårde under Tvis kloster gods. Allerede da omfatter den to gårdparter, og fæsterne hedder Per Nielsen og Niels Nielssen. Der kan være tale om to brødre eller om far og søn, men vi ved det ikke. Ved matriklen i 1664 omregnes gårdens landgilde til hartkornet 9-6-1-1 $\frac{2}{5}$. Den ejes nu af borgmester Niels Sørensen i Holstebro, og fæsteren hedder Tue Lauridsen. Senere nævnes endnu en fæster: Niels Sørensen Haurisen. Mens så godt som alle gårdene i Tvis ved den mere retfærdige opmålingsmatrikel i 1688 får nedsat deres hartkorn, får Tvislund sat sit hartkorn op til 15 tønder, 2 skæpper, 1 fjerdingkar og 1 album - en ganske betragtelig forhøjelse. Skyldes det mon, at Tvislund var den eneste fæstegård, som havde skov?

Gården lå oprindeligt i den lavning man i dag kan se på Tvislundvej omtrent dér, hvor vejen går fra til Meldgård. Den gårdpart, der senere flytter ud mod nordvest og bliver til Nørgård, lå vest for vejen, mens gårdparten øst for vejen er den, der senere flytter ned til Gedbovej og bliver til Søndergård. Denne udflytning sker først i 1800-tallet, da Tvislund-jorden udskiftes mellem de to gårde.

Nørgård

Tue Lauridsen bor i 1664 i den gårdpart, der bliver til Nørgård. Foruden gårdfæster er han birke-dommer ved birkeretten på Tvis kloster, så en vis position blandt fæstebønderne må vi formode, at



Hvis vi skal tro matrikelkortet, lå de to Tvislundgårde sådan i forhold til hinanden. Gården til højre udflyttes først og bliver til Søndergård. De lige linier er ikke veje, men skellet mellem de to gårdes jorder, hvor senere Tvislundvej er anlagt.

han har haft. Han dør i 1713, knap 80 år gammel. Om hans kone vides kun, at hun hedder Maren. De har en datter Mette Tuesdatter, som i 1693 bliver gift med *Peder Christensen*, og de får børnene Lauge i 1694, tvillingerne Tue og Christen i 1698, to dødfødte børn i 1700 og 1702, Niels i 1703 og Maren i 1705. Hvor familien flytter hen, er uvist.

Fæstet overtages af *Peder Laugesen*, født 1691 som søn af Lauge Pedersen Halgaard. Han gifter

sig med Karen Andersdatter, født 1690 som datter af Anders Ipsen Uhre. De får børnene Anders i 1722, Peder i 1728 og Jens i 1732. Det er sønnen *Anders Pedersen*, som siden overtager fæstet. Han gifter sig med Anne Pedersdatter, hvis oprindelse ikke kan fastslås. Af deres syv børn når kun de tre at blive voksne og sætte sig efterkommere: Karen, født 1752, Peder i 1754, Anne i 1758.

I 1759 overtager Anders Pedersen fæstet i Brejnholt ved et mageskifte med *Søren Christensen*. Han er gift med Mette Madsdatter, og de flytter hertil fra Brejnholt med deres otte børn.

Af dem er det sønnen *Didrik Sørensen*, født 1738, som overtager fæstet og som ved udskiftningen i 1804 køber gårdparten og bliver den første selvejer af Tvislund Nørgård. Han giver 1950 rigsdaler for gården og 700 rigsdaler for tienden. Ved denne udskiftning af gårdparterne deles hartkornet og jorden, således at Nørgård sættes til 7-5-0-2 og jorden får matrikelnummer 1. Alle de senere udstykkede Tvislund-ejendomme med matrikelnumre 1 ligger altså på jord, der oprindeligt hørte til Tvislund Nørgård. Foruden Nørgård selv drejer det sig om Nygård, Hedegård, Baunhøj, Sønderlund, mens de øvrige Tvislund-ejendomme med matrikelnummer 2 er udgået fra Tvislund Søndergård.

Tilbage til Didrik Sørensen. Han gifter sig i 1773 med Mette Andersdatter, født 1750 som datter af Anders Madsen i Gjertrudbæk. De får seks børn: Maren i 1776, Søren i 1778, igen en Maren i 1780. Mette i 1784, Anders i 1787 og Anne Marie i 1792. Sønnen *Søren Didriksen* overtager siden gården. Han gifter sig med Johanne Henriksdatter, født 1787 i Måbjerg. De bliver gift i 1806, og året efter gifter hendes søster, Ane Kirstine Henriksdatter sig med Jens Nielsen i Tvislund Søndergård: To søstre som gårdmandskoner i de to Tvislundgårde. De får 10 børn hver: I Nørgård 7 piger og 3 drenge, mens der i Søndergård kommer 7 drenge og 3 piger.

Af de ti børn, som Søren og Johanne har, kan



Nørgård er udflyttet midt i forrige århundrede og i 1895 bygges der nyt stuehus på ejendommen. På dette billede fra 1909 står Niels Chr. Nørgaard med datteren Dagmar ved hånden og hustruen Ane Katrine med Alvilda på armen. Mellem dem og tjenestepigen Elvine Christensen ses den 5-årige Kresten Lund og på faderens venstre side børnene Henrik, Marie og Mette, alle i deres pæne tøj. Selv hestene er trukket frem af stalden til fotografering.

jeg kun finde 9: Mette i 1807, Inger i 1809, Anne Marie i 1811, Didrik i 1813, Karen i 1815, Henriette i 1818, Henrik i 1821, Sara i 1824 og Anders Lund Sørensen i 1827. Samme år dør Søren Didriksen, kun 49 år gammel, og Johanne Henriksdatter sidder som 41-årig enke på Nørgård med en stor børneflokk. På Søndergård er hendes søster også blevet enke med en stor børneflokk.

I 25 år driver *Johanne Henriksdatter* gården Nørgård med hjælp fra børnene - i sandhed en præstation - og da hun i 1852 skifter med børnene, er det sønnen *Henrik Frøjk Sørensen*, der overtager Nørgård. Han gifter sig med Marie Ca-

thrine Jensen, født 1833 som datter af Jens Andersen Brejnholt. De får 8 børn: Søren i 1857, Johanne i 1859, Marianne i 1862, Jens i 1864, Diderik i 1867, Niels Christian i 1870, Ane Kirstine i 1873 og Jens Christian i 1876.

Da forældrene i 1895 beslutter at gå på aftægt, er det sønnen *Niels Christian Henriksen*, der overtager gården. Han gifter sig året efter med Ane Katrine Henriksen, født 1875 som datter af Christen Lund Henriksen i Stokvad. De får 8 børn: Henriette Marie Katrine i 1897, Mette Marie Kirstine i 1899, Henrik i 1901, Kristen Lund i 1904, Dagmar Christine i 1906, Alvilda i 1908, Nanna i 1911 og Gustav i 1913.

Da Niels Christian Henriksen overtager Nørgård, er den på 124 tønder land, hvoraf de 95 er opdyrket. Siden opdyrker han resten af gårdens hedeareal, planter læbælter og anlægger en 7 tønder land stor plantage. I 1907 tager han navneforandring for sig og sine efterkommere til Nørgaard. I Tvis sogn foregår der ikke ret meget, som Christian Nørgaard ikke er med i. Foruden medlem af sognerådet og skolekommissionen sidder han i bestyrelsen for de fleste lokale foreninger i sognet. Også i fredningen af den gamle kirkegård på klosterøen er han meget aktiv.

I 1938 overdrager han gården til sønnen *Kristen Lund Nørgaard*, som gifter sig med Maren Pedersen fra Idom. De får børnene Kristian i 1938, Frede i 1942 og Else i 1944. I 1966 flytter Kristen Lund Nørgaard til Tvis, og den ældste søn Kristian overtager Nørgård.

Kristian Nørgaard gifter sig i 1966 med Gudrun Frøjk, født 1940 som datter af Karl Viggo Frøjk i Sønder Nybo. De får børnene Kirsten i 1967, Henrik i 1969 og Else Marie i 1975.

Søndergård

Fæsteren i den anden gårdpart i Tvislund - den øst for vejen - er i 1688 *Niels Haurisen*. Han er gift med Maren Pedersdatter, som dør 56 år gammel i 1700, hvorefter han gifter sig med fadeburspigen på Tvis kloster Maren Christensdatter, men dør samme år 55 år gammel.

Enken gifter sig så med *Søren Jensen*, og da han dør 34 år gammel i 1707, gifter hun sig med *Christen Gregersen*, søn af Gregers Christensen i Lille Gedbo. Det ses ikke, at de har fået børn. Omkring 1750 optræder en *Peder Nielsen* i Tvislund. Han er gift med Johanne Christensdatter, datter af Christen Mortensen i Tingsager. De får børnene Niels i 1751, Christen i 1754 og Maren i 1757, hvorefter de tilsyneladende forsvinder ud af billedet.

I begyndelsen af 1760'erne flytter *Niels Christen-*

sen fra Brejnholt til Tvislund. Han er gift med Anne Sørens datter, datter af Søren Christensen i den anden gårdpart i Tvislund. De flytter hertil med børnene Mette og Kirsten og får i Tvislund yderligere Anne Cathrine i 1763 og Christen i 1771, som dør kun 1 år gammel.

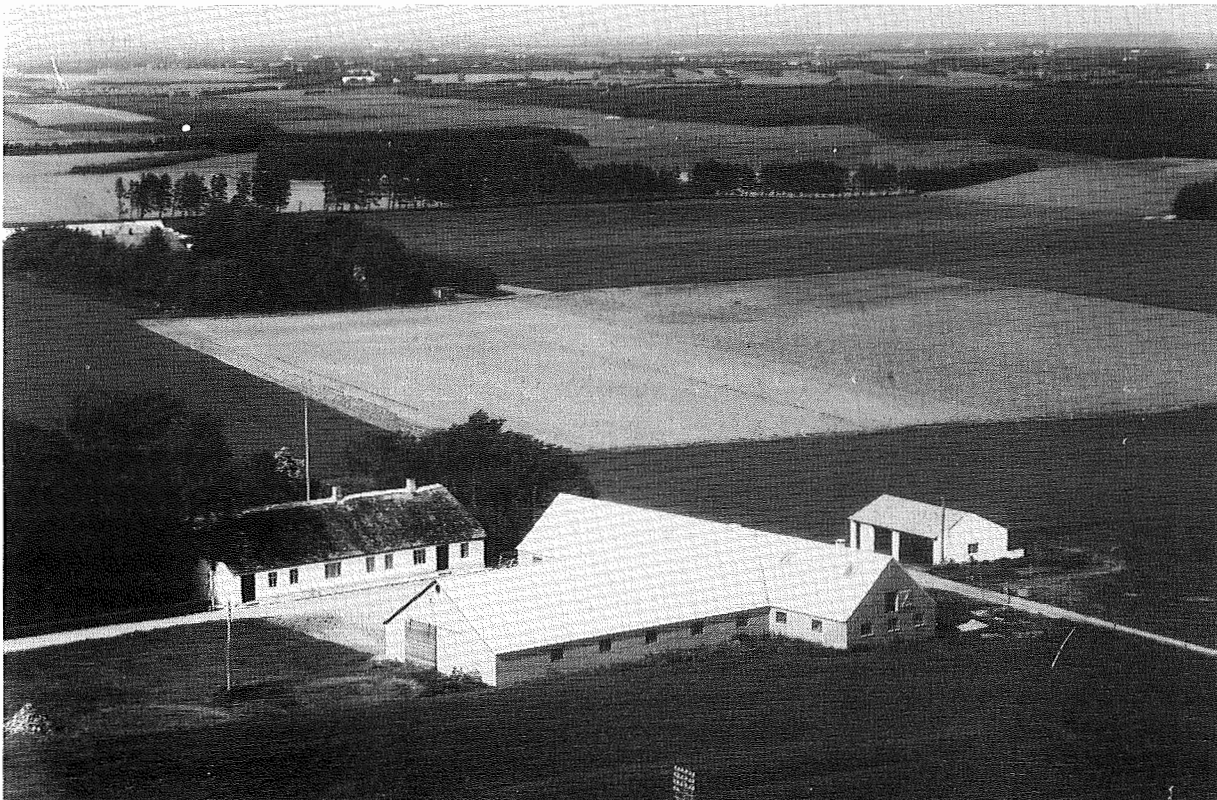
I 1804 køber Niels Christensen sin gårdpart til ejendom, men da han og Anne Sørens datter ikke har nogen søn, der kan overtage gården, overdrager de den i 1807 til Anne Sørens datters nevø *Jens Nielsen*. Han er født i Aulum i 1780 som søn af Niels Jensen Høgild og Anne Marie Sørens datter, men mistede tidligt begge sine forældre, hvorefter han kom i pleje hos sin onkel og moster i Tvislund og overtager gården, da de beslutter at gå på aftægt.

Jens Nielsen gifter sig i 1807 med Ane Kirstine Henriksdatter, født 1790 i Måbjerg, søster til Johanne Henriksdatter i Tvislund Nørgård. Det er Jens Nielsen, der i 1813 flytter gårdparten ud mod syd til stedet, hvor Søndergård ligger i dag. Stuehuset til Søndergård eksisterer endnu, det stuehus som Jens Nielsen opførte i 1813.

I deres 18 år korte ægteskab får Jens og Ane Kirstine 7 drenge og 3 piger: Anne Marie i 1808, Niels i 1809, igen en Anne Marie i 1811, Henrik i 1813, Henrik Frøjk i 1814, Niels Christian i 1816, Søren Lund i 1818, Laurids i 1821, Inger i 1822 og Jens i 1825.

14 dage forinden er Jens Nielsen død, 45 år gammel. Han bliver begravet samme dag som sønnen Jens Jensen kommer til verden. Ved begravelsen snakker man om, hvor forfærdeligt det er, at de netop har flyttet gården ud. Hvordan skal den unge enke dog klare det med de mange små børn og en stor ny gård.

Men Ane Kirstine vil vise dem, at hun kan klare det. Hun er kone for både at drive gården med børnenes hjælp og senere få dem sat godt i vej. Hun er tilmed så energisk, at hun i stuehuset i Søndergård indretter en skolestue, hvor omgangslæreren i sognet kan holde skole, ikke blot



Søndergårds stuehus er fra 1813, formentlig det ældste endnu eksisterende stuehus i Tvis. Det var her enken Ane Kirstine Henriksdatter indrettede skolestue. Bag Søndergård ses næsten skjult bag træerne Meldgård og bag den igen markvejen fra Tvislundvej hen mod Sortehøj. Her lå biskolen på Nørgård mark, der i 1841 afløste skolestuen i Søndergårds stuehus. Kun et brønddæksel røber i dag stedet, hvor skolen lå.

for hendes egne børn men også for naboernes. Det er den første skole uden for Tvis kloster, og den fungerer, indtil biskolen på Nørgårds mark opføres i 1841.

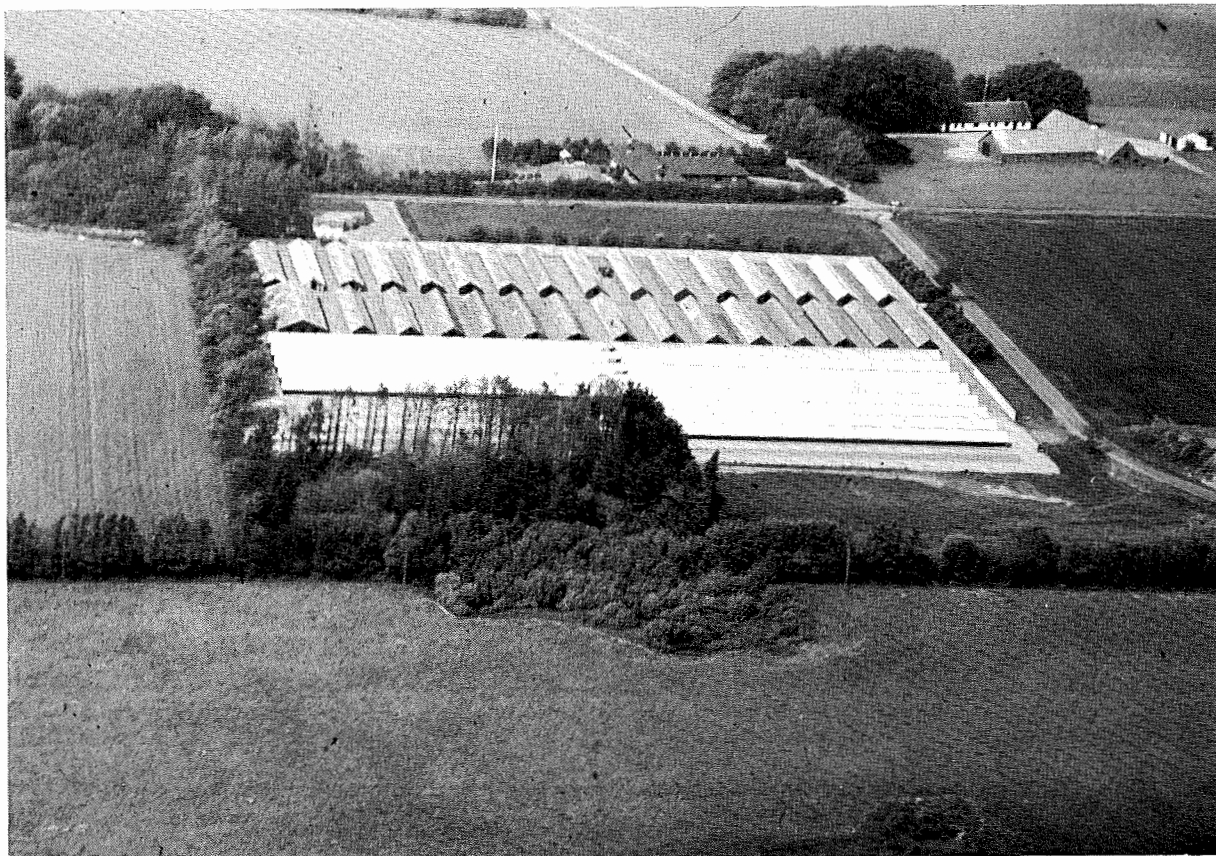
I 1854 beslutter *Ane Kirstine Henriksdatter* at dele Søndergårds jorder, således at de tre voksne men endnu ugifte sønner Søren, Laurids og Jens kan få en lod hver, og inden sin død i 1860 kan hun som 70-årig se dem anbragt i tre gårde på rad: Laurids i Vestergård, Søren i Søndergård og Jens i Østergård.

Søren Lund Jensen i Søndergård gifter sig med sin kusine i Nørgård Sara Sørensen, født 1824. De får 8 børn, som dør som børn eller unge med

undtagelse af Jens, født 1857 og Søren, født 1867. Sara Sørensen dør i 1869 kun 54 år gammel. Søren Lund Jensen udstykker 50 tønder land til sin ældste søn Jens, der opfører gården Meldgård, mens den yngste søn overtager Søndergård.

Denne søn *Søren Sørensen* gifter sig i 1891 med Petrine Jensen, født 1873 i Linde i Asp sogn som datter af Mads Jensen Uhlund. De får 3 børn: Sara i 1893, Else Katrine i 1896 og Søren Lund i 1899. Ingen af dem overtager Søndergård. I 1911 sælger Søren og Trine Søndergaard ejendommen og køber i stedet Lauralund.

Køberen af Søndergård er *Didrik Jens Christian Henriksen*, født 1876 som søn af Henrik Frøjk Sø-



Niels Skov Halgaard bor ikke i Søndergård men i den moderne ejendom, som ses vest for Søndergård. Hans store minkfarm syd for Gedbovej er anlagt på Søndergårds jorder, og her omtrent havde Tvislundgårdene en fælles mergelgrav.

rensen i Nørgaard, som gifter sig med Metteline Kirstine Jensen, født 1884 som datter af indsider Jens Jensen på Grydholt mark.

I 1921 sælger han Søndergård til *Harald Christian Halgaard*, født 1899 som søn af Jacob Halgaard i Nr. Halgård. Han gifter sig i 1922 med Mette Marie Kirstine Nørgaard, født i 1899 som datter af Christian Henriksen Nørgaard i Nørgård. De får i 1924 sønnen Jacob. I 1928 dør Mette Marie Kirstine, og Harald Halgaard gifter sig så med Anna Larsen Skov, født 1897 i Fousing. De får i 1940 sønnen Niels.

Harald Halgaard beklæder adskillige tillidsposter i sognet. Han er næstformand i sognerådet, kasserer i mejeriet og elektricitetsværket. Endvidere er han den sidste sognefoged i Tvis.

Niels Skov Halgaard gifter sig i 1966 med Nanna Bligaard Christensen, født 1943 i Grønning i Salling. De får børnene Inger i 1970, Lene i 1975 og Harald Kristian i 1979. Foruden at overtage gården Søndergård efter sin far køber han ejendommen Meldgård i Tvislund samt Gl. Lindholt. Selv bor han med sin familie i en nybygget ejendom vest for gården Søndergård.



Vejen østpå fra Lauralyst, der i dag hedder Gedbovej, gik oprindelig gennem både Vestergård og Søndergård lige foran stuehusets vinduer. På dette billede af Vestergård fra 1897 står Jens Lund Lauridsen i gulerodsmarken øst for gården sammen med hustruen Kristine og børnene Laurids og Marie, 5 og 8 år gamle.

Vestergård

Da enken Ane Kirstine Henriksdatter i 1854 deler Søndergård jorder mellem sine tre sønner, vælger *Laurids Jensen* som den ældste først, og han foretrækker jordlodden vest for Søndergård. Den består næsten udelukkende af skov, som han går i gang med at rydde og bygger gården Vestergård. Han gifter sig med Marie Elisabeth Fugl, født 1832 i Grene som datter af Anders Kristian Fugl, der senere bliver skolelærer i Nr. Felding. De får børnene Ane Kirstine i 1856, Barbara Lo-

uise i 1858, Jens Lund i 1860 og Anders Christian i 1867.

Den ældste søn *Jens Lund Lauridsen* overtager Vestergård i 1894. I 1887 har han giftet sig med Kristine Jensen, født 1868 i Linde, Asp, som datter af Mads Jensen Uhlund. Parret bor først i ejendommen Sønderlund på Tvislund mark, hvor de får børnene Marie Elisabeth i 1889 og Laurids i 1892. Efter at de har overtaget Vestergård får de desuden Else Katrine Ane Kirstine i 1898, Mads Uhlund i 1903 og Junie Anine i 1904. I 1905 antager Jens Lund Lauridsen navnet

Vestergaard for sig og sine efterkommere. Som sin far før ham var Jens Lund Vestergaard sognefoged i Tvis sogn og beklædte andre tillidsposter.

Jens Lund Vestergaard dør kun 49 år gammel, og i 1917 skøder enken Kristine Jensen Vestergård til sønnen *Laurids Vestergaard*, mens hun selv bygger sig en mindre ejendom umiddelbart vest for Vestergård, kaldet Kabbels, i dag Hovedgaden 25.

Laurids Vestergaard gifter sig i 1918 med Karoline Marie Henriksen, født 1892 som datter af Christen Lund Henriksen i Stokvad. De får børnene Christine i 1918, Mette Marie i 1920, Jenny i 1921, Jens i 1923, Junea i 1925, Dagmar i 1927, Christian i 1930 og Vita i 1931.

Laurids Vestergaard var meget historisk interesseret og gjorde ivrige studier i Tvis sogns historie. Hans arbejde og notater har været af stor værdi ved udarbejdelsen af denne bog.

Sønnen *Jens Vestergaard* overtager gården efter forældrene. Han gifter sig med Valborg Højmoose, født 1929 i Ørnhøj. De får børnene Karin i 1956, Bodil i 1959, Laurids i 1962 og Marie Louise i 1966. I 1984 sælger han Vestergård til *Ole Skifter*, født 1952 i Als sogn ved Hadsund, gift med Maja Krohn Gülche, født 1952 i Skelund sogn. De har børnene Rikke, født 1974, og Peter, født 1978.

Østergård

Den yngste af Ane Kirstine Henriksdatters sønner fra Søndergård *Jens Jensen* vælger den østlige parcel, da Søndergårds jorder bliver delt i 1854. Parcellen omfatter agerjord, hede og kratbevoksning, og her ligger et lille hus, hvor Edel Madsdatter fra Ryde sogn bor, og som senere bliver nedrevet.

Jens Jensen opfører gården Østergård og gifter sig med Ane Knudsdatter fra Hattens i Mejrurup, født 1821. De får børnene Ane Kirstine i 1855, Jens i 1856, Niels Christian i 1858 og Inger i 1859. I 1879 går Jens Jensen og hustru på aftægt

og overdrager gården til sønnen *Jens Jensen*, der i 1905 antager navnet Østergaard for sig og sine efterkommere. Han gifter sig med sin kusine Ane Kirstine Nielsdatter, født 1854 i Nr. Halgård som datter af Niels Christian Jensen. De får børnene Ane i 1881, Jensine i 1883, Karen Kirstine i 1885, Jens i 1887 og Niels Kristian i 1893. En måned efter det sidste barns fødsel dør Ane Kirstine, og enkemanden Jens Jensen sælger Østergård og flytter til Egebjerghus, det senere Lillelund, på Tvislund mark.

Otto Østerholm Hansen, der i 1895 køber Østergård, er født i 1869 i Ringgive sogn ved Vejle. Han gifter sig med Marianne Kjeldsen, født 1873 i Sinding. De får børnene Ane Marie Katrine i 1896, Peder i 1898 og Elna i 1900. I 1904 dør hustruen, og Otto Østerholm Hansen gifter sig med Ane Marie Thomsen, født 1877 i Aulum. De får børnene Marius i 1907, Ejnar i 1910, Jens i 1913 og Hans Peder i 1915. Otto Østerholm er også en meget udadventt mand i sognet. Han er medlem af sognerådet og menighedsrådet og sidder i bestyrelsen for mejeriet, brugsforeningen og elværket.

I 1946 overtager sønnen *Ejnar Østerholm Hansen* gården, og forældrene flytter til et hus i Tvis. Han gifter sig med Rose Elise Irene Kjær, født 1917 som datter af Christen Marinus Christensen Kjær i Frydenlund. De driver gården indtil 1979, da de sælger til Ejnar Østerholms brorsøn *Christian Oluf Østerholm Hansen*, født 1946 som søn af Jens Østerholm Hansen i Vesterlund. Han er ugift og driver gården Østergård, Brejnholtvej 1.

Meldgård

Ejendommen Meldgård er udstykket fra Søndergård i 1884, da Søren Lund Jensen overdrager 50 tønder land omfattende jorderne Øster og Vester Meldtoft til sønnen *Jens Sørensen*, der allerede har opført bygningerne, før den endelige udstykning er i orden. Jens Sørensen gifter sig i 1883 med Inger Andersen, født 1860 som datter



Østergård var oprindelig en firelænget lukket gård med stuehuset mod nord. Indkørslen til gården var gennem den store port nærmest stuehuset. Vejen foran gården er Brejnholtvej.

af Anders Refning Christensen i Over Skautrup. De får børnene Søren Lund i 1884, Anders i 1886, Sara i 1889 og Ane Marie i 1892.

I 1910 overtager sønnen *Søren Lund Sørensen* gården. Han gifter sig med Mette Kirstine Lund Henriksen, født 1887 som datter af Christen Lund Henriksen i Stokvad. De får børnene Jens i 1911 og Inger i 1919.

Datteren Inger gifter sig med *Johannes Søndergaard* fra Mors, og de overtager Meldgård i 1945, men flytter året efter til Mors for at overtage en ejendom der. Meldgård overtages derefter af *Jens Meldgaard Sørensen*, som er barnefødt i Meldgård, men som siden 1938 har ejet Banestrup. Han flytter nu til Meldgård med sin familie og driver

gården indtil 1975, da han sælger og flytter til Tvis. Meldgård bliver købt af *Niels Skov Halgaard* i Søndergård, som sammenlægger jorden med Søndergårds jorder, som den oprindelig er udstykket fra.

Nygård

Ejendommen Nygård er udstykket fra Nørgård i 1857, da Johanne Henriksdatter formentlig i forbindelse med skiftet mellem sine børn overdrager jorden nordvest for gården til sønnen *Anders Lund Sørensen*, der opfører Nygård. Han gifter sig i 1856 med Ane Kristine Pedersdatter, født 1833 som datter af Peder Christian Pedersen i Sønder



Nygård fotograferet omkring 1933, da haven foran det nyopførte stuehus netop var anlagt. Ejendommen er grundlagt i 1857 af Anders Lund Sørensen og drives nu af fjerde generation.

Halgård. De får børnene Søren i 1857, Peder Kristian i 1861, Jens Johan i 1865, Jens i 1868, Niels Christian i 1871 og Johanne i 1874.

Anders Lund Sørensen dør i 1888, og enken driver gården med sønnernes hjælp indtil 1894, da hun overdrager den til sønnen *Peder Christian Andersen* og går på aftægt på gården.

Peder Christian Andersen gifter sig med Andrea Olesen, født 1875 som datter af Jørgen Olesen Friis i Tingagerhus. De får sønnen Anders i 1899. Få uger efter nedkomsten dør Andrea Olesen. Peder Kristian Andersen lever mange år som enkemand, men gifter sig i 1927 med Johanne Pedersen Jeppesen.

Sønnen *Anders Nygaard Andersen* overtager går-

den i 1926. Han gifter sig med Kirstine Johannesen Koch, født 1904 i Lundby i Aulum. De får i 1943 sønnen *Svend Erik Nygaard Andersen*, som overtager Nygård i 1971. Han gifter sig med Jette Koch, født 1945 i København.

Skolen på Nørgårds mark

Nord for det sted, hvor nu Meldgård ligger, et stykke inde ad den markvej, der fra Tvislundvej fører østpå hen mod Sortehøj og videre ned til engene ved Tvis å, opføres i 1841 en skole som biskole til hovedskolen i Amalielyst på Tvis kloster mark. Denne biskole afløser den skole, som Ane Kirstine Henriksdatter har indrettet i Søn-

dergårds stuehus. Huset rummer en skolestue med lergulv. Skolebordene består af en fjæl, der er sømmet fast på nedrammede pæle, og på bilæggerovnen i hjørnet ligger en sten, hvor den dygtigste elev får lov at sidde. Huset rummer også en lille bolig, men ikke for læreren. De lærere, der har undervist her, er *Vilhelm Dalgaard* indtil 1844, *Niels Olesen* indtil 1863, *Jens Knudsen Kjær* indtil 1876 og lærer *Kjærulf Henriksen*, indtil skolen nedlægges i 1887. De er alle hovedskolelærere og bor ved hovedskolen i Amalielyst, men kommer til biskolen her i Tvislund nogle gange om ugen. Om sommeren undervises børnene kun en gang om ugen, men om vinteren har »lille klasse« to undervisningsdage og »store klasse« tre undervisningsdage om ugen.

I skolehuset er der en lille bolig. Her flytter Niels Uhres enke *Ane Andersdatter* ind omkring 1847. Hun ernærer sig ved håndarbejde foruden at hun skal rengøre og passe skolestuen. Omkring 1858 flytter *Ane Margrethe Eriksen* fra Sinding herind. Efter hende bebos skolehuset af *Ane Kirstine Jensdatter* fra Borbjerg. Hun er ugift, passer skolen og ernærer sig som væver. Efter hende flytter *Mariane Pedersen* hertil. Hun er enke efter Christian Jensen Hingebjerg. Og efter hende bor *Maren Jensen Frisenborg* i huset. Hun holdt høns på loftet over skolestuen.

Da skolen nedlægges bor *Peder Lund Pedersen* her en tid sammen med sin kone Ane Marie Sørensens og deres tre børn. De overføres til fattiggården i Nr. Felding, og huset nedrives i begyndelsen af 1890'erne.

Østerlund

Øst for Østergårds krat lå oprindeligt et fæstehus. Her bor i 1834 som innsidderske den 60-årige *Edel Madsdatter* fra Ryde. Huset ligger på den jord, som Jens Jensen i Østergård i 1880 udstykker og sælger til *Søren Dyrmosse Laursen*, og er formentlig blevet nedbrudt, da ejendommen Øster-

lund opføres. Søren Dyrmosse Laursen er gift med Petrine Jacobsen, og de får børnene Jacobine i 1881, Laurids i 1882 og Ejler i 1884. I 1885 dør Søren Dyrmosse, kun 34 år gammel, og enken sælger i 1887 Østerlund til *Svend Månsson*, som i 1856 bliver gift i Tvis kirke med Bertha Andersdatter. De stammer begge fra Sverige, født i Nås-sum sogn i Christiansstads len henholdsvis i 1834 og 1829. De får sønnen Johan Svendsen i 1856, mens de bor som innsiddere i Stokvad, men flytter herefter til Borbjerg og i 1887 tilbage til Tvis.

Johan Svendsen, som er tømrer ligesom faderen, gifter sig i 1878 med Ane Marie Jensen, født 1854 i Borbjerg. Parret driver først en ejendom på Saugstrup mark i Borbjerg, inden de i 1889 flytter til Tvis sogn med børnene Birte Katrine, Karen, Jens Christian, Svend, Andreas og Ole. Efter at de har overtaget Østerlund får de desuden Niels Kristian i 1890, Kresten i 1892, Karl Kristian i 1894 og Martinus i 1896.

Det er sønnen *Ole Svendsen*, født i 1887 i Borbjerg, der i 1922 overtager Østerlund. Han er tømrer ligesom sin far og farfar og gifter sig i 1913 med Ane Kristiane Pedersen, født 1892 i Gimsing. De får børnene Harry i 1914, Herman i 1917, Kristian i 1921. Samme år dør moderen, og Ole Svendsen gifter sig i 1925 med Karen Pedersen, født 1897 i Hodsager. De får børnene Kristiane i 1927 og Ketty i 1928.

I 1955 sælger Ole Svendsen ejendommen til *Mads Holck Nielsen* og bygger hus i Tvis. Mads Holck Nielsen er født i 1924 i Vinding og gifter sig i 1955 med Anna-Lisse Poulsen, født 1932 i Vinding. De får børnene Peder i 1956, Johan i 1958 og Jens i 1963. Samme år overtager Mads Holck Nielsen sin fødegård Nr. Thoustrup i Vinding og sælger derfor Østerlund til Ole Kjeldsen.

Ole Kjeldsen er født i 1936 i Østergård på Østre Bymark i Holstebro, det senere Holstebro Vandrehjem ved Vandkraftsøen. Han gifter sig med Henny Larsen, født 1941 i Måbjerg. De får børnene Elisabeth i 1963, Anton i 1965, Jørgen i



Mange af de udstykkede ejendomme i Tvislund hedder noget med -lund. Her ses Østerlund, hvor Johan Svendsen og hans kone Ane Marie har taget opstilling foran gården. Pigen imellem dem er deres barnebarn Klara. Hvis vi vurderer hende til at være 8 år, så er billedet fra 1911.

1968 og Henrik i 1974. I 1969 køber Ole Kjeldsen naboejendommen Løghøj, hvis jorder han lægger sammen med Østerlund jorder.

Hedegårdhus

Syd for Hedegård en smule vest for vejen mod Haurids opstår i 1860'erne et fæstehus. Her bor *Jens Christian Kjeldsen*, født 1821 i Ulfborg. Han er gift med Kirstine Frederiksdatter, født i Hjerm. Hun dør i 1872, 51 år gammel, og han gifter sig året efter med Edel Katrine Poulsen, født 1819 i Borbjerg. Det ses ikke, at der var børn i dette ægteskab.

I 1891 flytter *Anders Pedersen*, kaldet Anders Viborg, ind i huset. Han er født 1825 i Heltborg i Thy og gift med Abalone Marie Nielsen, født

1838 på Mors. De har en søn, Peder Andersen Viborg, født 1862 i Heltborg i Thy. Muligvis var der flere børn. Anders Pedersen Viborg dør i 1908 på Århus Sindssygehospital.

Omkring 1912 flytter *Niels Christian Nielsen* med hustru og datter samt yderligere to små børn ind i huset. Denne families data er ikke fundet. Ej heller, hvornår huset fraflyttes og nedbrydes.

Hedegård

Hedegård er udstykket fra Nørgård i 1883. Henrik Sørensen i Nørgård overlader sin søn *Søren Henriksen* de 125 tønder land hede, som hører til Nørgård. Kun 10 tønder land er opdyrket omkring et lille fæstehus.

Søren Henriksen opfører sin gård i kanten af heden og går i gang med opdyrkningen. Da han dør i 1929, efterlader han sig en gård i god drift med 95 tønder land opdyrket og med mere end 20 tønder land plantage. En præstation, som har givet ham en velfortjent placering på sognestenen for Tvis i Kongenshus mindepark for fremtrædende hedeopdyrkere.

Søren Henriksen bliver kaldt Søren Hede-gaard, men han antager aldrig navnet Hede-gaard. Han er født i 1857 i Nørgård som søn af Henrik Frøjk Sørensen og gifter sig i 1883 med Marie Kirstine Killerich, født 1861 som datter af lærer Søren Killerich i Hodsager hovedskole. De får 15 børn, hvoraf de 3 døde som små: Marie Katrine i 1885, Maren Katrine i 1886, Henrik Lund i 1888, Marianne Elisabeth i 1889, Jens Aksel og Søren Esbern i 1890, Dagmar Cecilie i 1891, Thyra Andrea i 1893, Andreas Frederik i 1895, Ingeborg Margrethe i 1897, Søren Aksel i 1898, Helga Kirstine i 1900, Jens Aage i 1902, Alma Signe i 1903, Agnes Signe i 1904.

I 1929 dør Søren Henriksen, 72 år gammel, og enken skøder i 1931 gården til sønnerne *Søren Aksel* og *Jens Aage*. I 1938 sælger Jens Aage sin halvpart til broderen, som herefter er ene-ejer. *Søren Aksel Henriksen* gifter sig med Marianne Nielsen, født 1903 i Elsø på Mors. Parret får ingen børn selv, men adopterer drengen Søren, født 1947. Marianne Henriksen virker i mere end 25 år som organist ved Tvis kirke.

I 1962 sælger Søren Aksel og Marianne Henriksen Hedegård og flytter til Kabbels i Tvis. Købereren er *Evald Enevoldsen*, som kun ejer den i to år. Så mageskifter han den med Ny Mejdal, som ejes af Ove Jensen.

Ove Jensen er født i 1933 i Herning og gift med Lillian Nielsen. Parret bor i Mejrup. Ove Jensen er pelsdyravler og fra 1971 til 1987 medlem af Folketinget for Fremskridtspartiet. I Tvis ejer han foruden Hedegård i Tvislund Bakgården på Tvis-kloster mark, som han driver ved bestyrere.

Kabbels

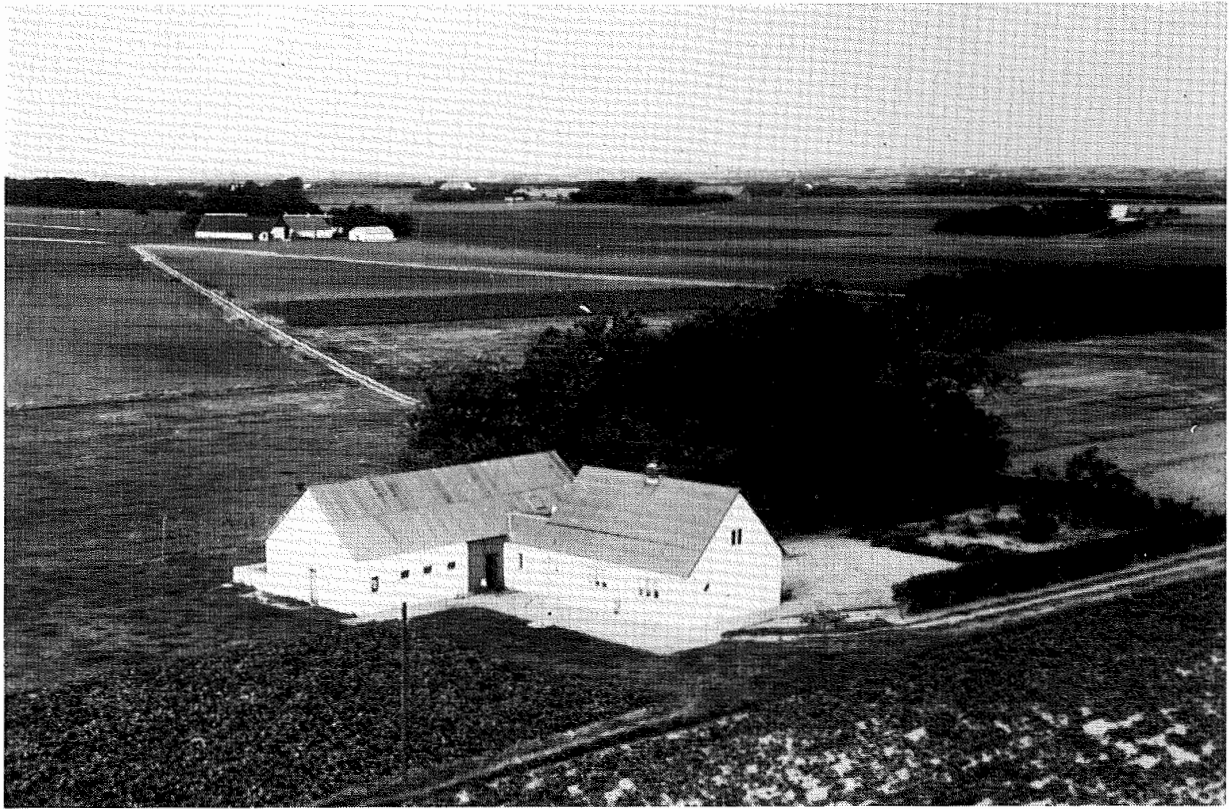
Kabbels er i dag et hus i Hovedgaden 25 i Tvis. Oprindeligt var det en lille landbrugsejendom, som *Kristine Vestergaard* lader bygge i 1917 på 6 tønder land jord, der er udstykket fra Vestergård. Her bor hun, efter at hun har overdraget Vestergård til sønnen Laurids. I 1931 sælger hun Kabbels til *Peder Pedersen* og flytter over vejen til huset Hovedgaden 42, som hun lader bygge og kalder Sønder Kabbels.

I 1934 bliver Kabbels købt af *Jacob Dusenius Jensen*, som har overdraget ejendommen Skadborg til datteren og svigersønnen. I 1944 er det *Christian Skautrup Andersen*, der køber Kabbels. Han videresælger den samme år til *Jens Haunstrup Kjeldsen*, som har afstået ejendommen Uhrlund til sin søn. Jens Kjeldsen dør i 1960 og hustruen Kathrine i 1961. Kabbels bliver derefter solgt til *Søren Aksel Henriksen*, som har solgt Hedegård. I 1979 bliver Kabbels solgt til *Villi Søndergaard*, der har solgt Gedbo gamle skole.

Lillelund

Ejendommen hed oprindeligt Egebjerghus og bliver i 1889 skødet fra Jens Jensen i Østergård til *Niels Olesen*, som i nogle år tjente i Østergård. Efter ham bor der en arbejdsmand *Anders Kristian Jensen* i huset. Han er gift med Marie Sofie Elisabeth Rebbe, og de får i 1893 sønnen Adolf Rudolf. Da *Jens Jensen* i 1893 sælger Østergård, flytter han til Egebjerghus. Han er enkemand og gifter sig med Else Kirstine Sørensen, født 1876 som datter af Jens Sørensen Holm i Løghøj. De får i Egebjerghus børnene Anne Birgitte i 1895, Anker i 1897, Anker Stinus i 1899 og Ingvard i 1901.

Jens Jensen, der i 1905 antager navnet Østergaard for sig og sine efterkommere, ernærer sig som husmand og som murer og driver handel fra sin ejendom. I 1904 sælger han Egebjerghus og bygger huset Skovbakken på Vestergård mark - i



Lillelund som den så ud, da Gerhard Mølgaard Poulsen ejede den. Den skrå markvej fører op til Gedbovej. I baggrunden ses Søndergård.

dag: Hovedgaden 56 - hvor han åbner en regulær høkerforretning. Egebjerghus sælger han til tømrer *Jens Christian Svendsen*, født 1881 i Borbjerg som søn af Johan Svendsen i Østerlund. Han er gift med Augusta Karoline Jensen, født 1888 i Aulum. De får børnene Johan i 1904, igen en Johan i 1906.

I 1910 køber *Jens Østergaard* igen Egebjerghus, som han nu bebor indtil 1936. Hans kone Else Kirstine Sørensen dør i 1912 kun 35 år gammel, og for anden gang er Jens Østergaard enkemand med flere ukonfirmerede børn. Han kalder sin ejendom for »Knever-hytt«, driver den som landbrug og udøver sit murerhåndværk. Han er desuden meget musikalsk og spiller ofte til dans på sin violin, når der er gilde rundt på gårdene.

Stedet kaldes nu for Lillelund, og i de følgende år oplever denne ejendom en række hyppige ejerskift: Den bliver i 1936 købt af *L. C. Johansen*, som samme år sælger den til *Niels Søegaard*. Han har den indtil 1942. Så bliver den solgt til *Peder Jensen*, men det er *Niels Jensen Thybo* fra Haurtoft, der flytter hertil og bebor den indtil 1945. Så bliver den solgt til *Søren Lund Sørensen*, som flytter hertil, efter at han har overdraget Meldgård til datteren og svigersønnen. I 1947 får *Karl Nielsen* skøde på ejendommen. Han er født 1909 som søn af Peder Christian Nielsen i Aagård. Karl Nielsen overtager Siggård og sælger Lillelund til *Anton Ranneris*. I 1952 bor *Aage Hougaard* i Lillelund, som han i 1954 sælger til *Sigurd Møller Sørensen*, der i 1956 flytter til Neder Munk-

bro og sælger Lillelund til *Anders Nielsen*, født 1907 som søn af Peder Christian Nielsen i Aagård. Han videresælger Lillelund til *Gerhard Mølgård Poulsen*, som bor her indtil 1964. Han er født i 1931 i Hodsager og gift med Klara Mortensen, født i 1936 i Aulum. De får børnene Eva Elisabeth i 1954, Lis Merete i 1957 og Lone i 1971. I 1964 flytter han til Tvis og bliver pedel ved den nye centralskole. Lillelund sælger han til *Poul Fuglede Appel*.

Poul Fuglede Appel er født 1932 i Ellehus i Sønderjylland og gift med Grete Gade Jensen, født 1936 i Holstebro. Parret har børnene Svend Erik, født 1957, og Kirsten, født 1960. I Lillelund får de Jørgen i 1965 og Annemette i 1969.

I 1971 sælger han Lillelund til *Emil Lykke Borg*, født 1920 i Naur. Han er gift med Inga Jensen, født 1931 i Holstebro. Parret har børnene Johannes og Anders, født 1954, Knud, født 1958, Helle og Gitte, født 1962.

I 1981 sælger de ejendommen til *Jørgen Slott-Pedersen*, der flytter hertil fra Holstebro. Han bor her indtil 1984. Så sælger han Lillelund til *Niels Ludvig Daater*, født 1940 i Vind og gift med Margrethe Nielsen, født 1942 i Mejrup. Parret har sønnen Per, født 1969.

Frydenlund

Tvis sogneråd køber i 1887 12 tønder land af Jens Jensen i Østergaard og opfører her en skole med tilhørende degnelod til afløsning for hovedskolen i Amalielyst på Tvis kloster mark. I 27 år er der skole her, og først lærer *Henriksen* og efter ham lærer *Johannes Dons* bor og virker her, som det er nærmere beskrevet i kapitlet skole og degn.

Skolen nedlægges i 1914, da Hingebjerg skole opføres, men da man efter kommuneadskillelsen i 1913 fra Nr. Felding står og mangler et sted til sognets fattiglemmer, indretter man den nedlagte skole til fattigasyll. *Christian Marinus Christensen Kjær* bliver ansat som forstander for asylet med

ret til at drive ejendommen som landbrug som skolelærerne førhen har gjort.

C.M.C. Kjær er født i Sir i 1880 og gift med Karoline Kirstine Ris, født 1891 på Bornholm. De får børnene Erland i 1913, Richard i 1915, Rose i 1917, Aage i 1920, Jens i 1922, Charles i 1924, Henning i 1927 og Else i 1928.

Fra 1920 til 1923 er *Anker Frederik Jensen* forstander for asylet. Han er født 1892 i Dejbjerg og gift med Jenny Johanne Risom Andersen, født 1895 som datter af Anders Risom Andersen i Meldtoft på Lindholt mark. De får børnene Astrid i 1919, Herdis i 1920, Katrine i 1921 og Elna i 1922. I 1923 flytter de til en parcel nær Soels, hvor de opfører ejendommen Højlund.

C.M.C. Kjær vender tilbage som forstander i 1923. I 1930 dør Karoline Kjær, og enkemanden gifter sig med Birthe Kathrine Nielsen fra Haderup. I dette ægteskab er der ingen børn.

I 1936 køber Kjær ejendommen af kommunen og giver den navnet Frydenlund, som i 1953 overtages af sønnen *Jens Arne Theodor Kjær*, der gifter sig med Ruth Skovlund Lauridsen, født 1928 som datter af Laurids Ole Lauridsen i Gl. Kibæk. De får sønnen Benny i 1962. I 1970 tilkøber Jens Kjær naboejendommen Baunshøjs jorder, som han sammenlægger med Frydenlunds.

Baunshøj

Ejendommen opstår i 1857, da Henrik Frøjk Sørensen i Nørgård sælger en parcel til *Erik Christensen* og Kirsten Jensdatter. Det er »Jærrig Gret« og »Kjæn Krathus«, som indtil 1857 har boet i Over Uglkær, og som herefter i en kort periode bor i Krathus i Aulum, hvor de får datteren Marie Kristine i 1858. De flytter nu tilbage til Tvis sogn og får i ejendommen Baunshøj yderligere Andreas Christian i 1860 og Carl Martinus i 1862.

I 1867 dør Erik Christensen, og Kjæn Krathus, der er 49 år, gifter sig samme år med den 70-åri-

ge *Andreas Jensen Brink*, født 1797 i Hee sogn. I 1872 sælger de stedet til *Ole Marius Ørts Christensen*, gift med Maren Sørine Ravndal, men må tage den tilbage i 1874, hvorefter Ole Marius Ørts Christensen flytter til Hedelund på Vester Høvids mark. I Baunhøj har de i 1872 fået datteren Christiane, og i Hedelund får de i 1875 Christine.

Andreas Jensen Brink driver stedet til sin død i 1879, og i 1882 skøder Kjæn Krathus stedet til sønnerne *Carl Rasmus Ægidius Eriksen* og *Jens Christian Eriksen*. I 1885 bliver Jens Christian Eriksen eneejer, men må gå fra stedet i 1888, da murer *Niels Christian Jensen* får udlægsskøde på ejendommen. Han er født i 1858 som søn af Jens Jensen i Østergård og gifter sig med Andrea Justine Knudsen, født 1869 i Mejrup som datter af Christen Knudsen i Vester Høvids. Parret får sønnen Jens i 1889. Året efter overtager Christian Jensen sin svigerfaders gård Vester Høvids og sælger Baunhøj til *Peder Andersen*, født 1862 i Heltborg i Thy. Han gifter sig i 1895 med Karen Marie Pedersen, født 1860 i Vestervig.

Peder Andersen sælger i 1903 Baunhøj til *Hans Nielsen*, som er sadelmager i Holstebro. Han sælger den i 1906 til *Søren Kristian Dyrmosé*, men må tage ejendommen tilbage året efter, hvorefter han sælger den til *Christian Peder Nielsen*, født 1882 i Idom og gift med Inger Marie Poulsen, født 1885 i Nr. Omme. I Baunhøj får de børnene Martha i 1908, Agnes Marie i 1911, Alfred i 1913, Ane Marie i 1915 og Poula i 1919.

I 1923 mageskifter han med *Mikkelt Hodsager Mikkelsen*, født 1886 i ejendommen Gl. Hodsager og gift med Ane Marie Snefstrup, født 1886 i Simmelkær. De flytter hertil med børnene Viggo, Dagny, Mary, Kristian og Astrid. Efter ankom-

sten til Tvis sogn får de yderligere Kirsten i 1926.

Datteren Mary Mikkelsen, født 1915, gifter sig i 1946 med *Harry Johan Svendsen*, født 1914 som søn af Ole Svendsen i Østerlund, og de overtager Baunhøj i 1946 og driver den indtil 1970. De har børnene Niels Kristian, født 1950, og Anne Marie, født 1953. Jorden til Baunhøj sælger han i 1970 til Frydenlund, og i 1973 sælger han bygningerne til *Evald Christensen*, som bor her indtil 1978. Han sælger til *Niels Carøe Nielsen*, som i 1982 sælger til *Jytte Tved* og *Ole Bakken*. De sælger i 1985 til *Poul Richardt Kvistgaard*, født 1950 i Fabjerg. Han er gift med Sonja Jensen, født 1948 i Ejstrup. Parret har børnene Rudi, født 1971, Karina i 1979 og Dennis i 1980.

Løghøj

Oprindelig er ejendommen et fæstehus, som *Søren Frandsen* opfører i 1858. Han er født i 1834 som søn af Frands Christensen i Nørre Halgård og gift med Sidsel Mikkelsdatter, født 1822 i Nr. Felding. Efter hende kalder han huset for Sidselund. De flytter hertil fra Aulum med datteren Ane Caroline, født 1857 og får yderligere i Sidselund Frands i 1858 og Mette Helene i 1860. I 1861 flytter han til Tvis kloster mark og senere køber han et stykke jord ved Høvids, som bliver til ejendommen Sønderborg.

Sidsellund bliver købt til selveje af *Christian Jørgensen*, der i 1869 sælger til *Niels Christian Nielsen*, der er gift med Mette Marie Christensen. De flytter hertil fra Møborg med børnene Karen, Christen, Maren og Nielsine. I 1875 sælger han ejendommen til *Bertel Madsen Kamp*. I 1878 tilfalder den ved arv *Jens Sørensen Holm*, der er gift

De gennemgående veje vi har i sognet i dag fandtes ikke for 70 år siden. Prøv engang på dette kort fra 1916 at »køre« en tur fra Tvis by til Store Gedbo eller til Morre-gårdene. Læg også mærke til, hvordan jorden nord for Tvis Å ligger hen som en næsten ubrudt hede.

HINGEBJERG

Hingebjerg eller Lille Tvislund nævnes første gang i 1633 og igen i landgildematriklen fra 1664, hvor »Engebjerg« står anført sidst sammen med Mejdal og Uhre. De tre små ejendomme sættes til 6 tønder hartkorn tilsammen.

Fæsteren hedder *Jens Pedersen*. Han dør før 1677, og enken, hvis navn vi ikke kender, sidder på fæstet i henhold til mandens fæstebrev, indtil sønnen *Laurids Jensen* overtager fæstet omkring 1680. Laurids Jensen er født o. 1624 og dør i 1689. Hans kone hedder Maren. Hun dør i 1717, knap 73 år gammel. Parret har børnene Gregers og Peder, født før 1677, Lars i 1677, Kirsten i 1679, Else i 1681, Christen i 1683, igen en Else i 1686.

Den næste fæster vi hører om er *Peder Knudsen*, født 1709 i Sinding. Han dør i 1789 i »sit alders 80. år«, skriver præsten og tilføjer, at han har været gift fire gange. Hans første kone hedder Else. Hun dør 27 år gammel i 1727. I 1735 gifter han sig med Ingeborg Madsdatter fra Hvirgel i Vinding. Hun dør året efter. Tredie gang gifter han sig i 1737 i Idom med Maren Andersdatter. De får børnene Ingeborg i 1738, Maren i 1742 og Knud i 1744 samt Kirsten og Johanne mellem 1744 og 1749. I samme periode dør Maren Andersdatter, og Peder Knudsen gifter sig for fjerde gang, nu med Anne Nielsdatter, født 1715 som datter af Niels Pedersen Skautrup. De får børnene Anne i 1749, Mette i 1752, Niels i 1754 og Peder i 1756.

Det er den yngste søn, *Peder Pedersen*, der efter faderens død overtager fæstet i Hingebjerg. Han gifter sig med Maren Jensdatter Degn fra Mej-

rup. Tilsyneladende er der ingen børn i dette ægteskab. Peder Pedersen Hingebjerg dør i 1828 og hans kone i 1822, begge som aftægtsfolk i gården, som er solgt til *Jens Jensen Vandborg*, født 1786 i Vandborg og gift i 1816 med Ane Kirstine Christensdatter, født i 1793 i Mejrup. De får børnene Maren i 1818, Mads i 1820, Else Marie i 1823, Christen i 1825, Karen i 1828, Jensine i 1830 og Søren Lund i 1833.

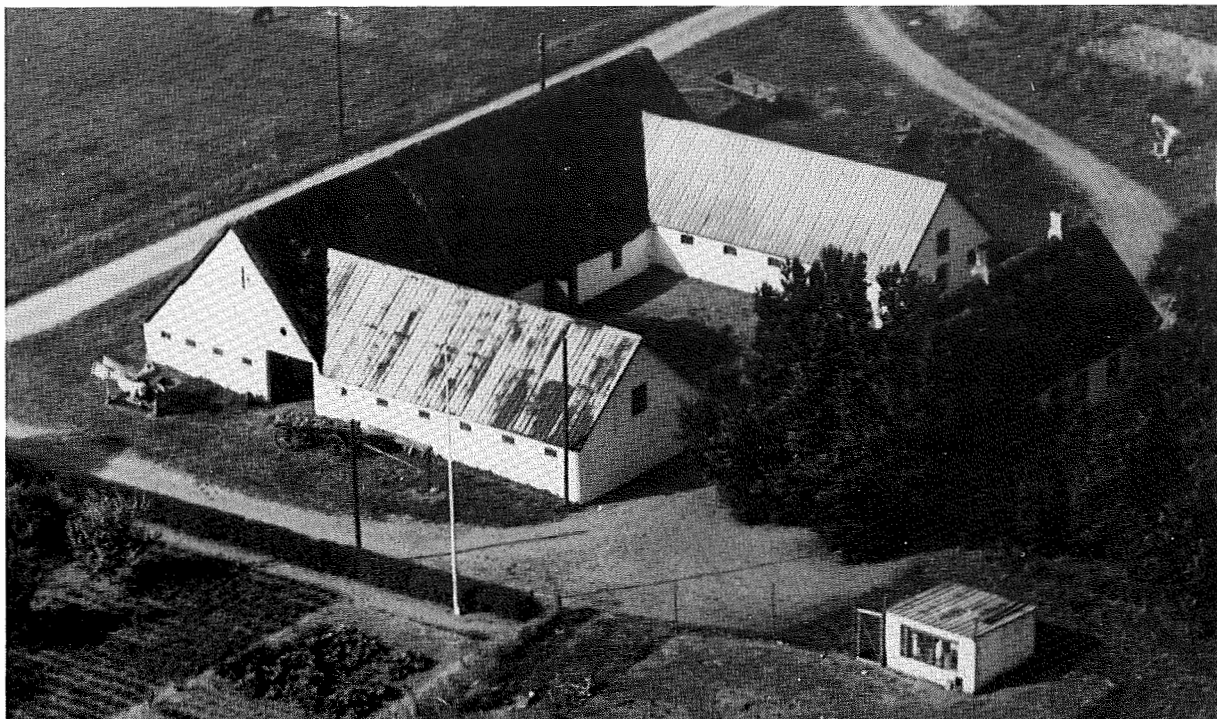
Sønnen *Søren Lund Jensen* overtager gården i 1859. Han gifter sig med Ane Marie Jensen, født 1841 i Sevel. De får børnene Jensine Christine Kirstine Katrine i 1866 og Nikoline Sofie Katrine i 1871.

Den ældste af de to døtre gifter sig med *Jens Christian Pedersen*, født 1860 i Nr. Felding, som overtager Hingebjerg i 1888. Parret får børnene Magda i 1889, Petra Sørine i 1892, Peder Dyrmo-se i 1894, Anine Marie i 1897 og Søren i 1899.

I 1917 bliver Hingebjerg solgt til *Christen Ausum Sejbjerg*. Han er født i 1891 i Måbjerg og gift med Louise Kristine Eriksen, født 1891 i Feldborg. De får børnene Astrid i 1919, Else i 1923 og Grethe i 1924.

I 1949 flytter Christen Sejbjerg til Fuglsang og sælger Hingebjerg til *Harry Jensen*, født 1913 i Holstebro og gift med Christen Sejbjergs broderdatter Fany Sejbjerg, født 1916. De får børnene Grethe i 1939, Bendt i 1942, Anna Lis i 1946 og Birthe Marie i 1948.

Sønnen *Bendt Jensen* overtager gården i 1978. Han er ungkarl og driver gården, mens hans mor passer husholdningen.



Hingebjerg er en trelænget gård med et frilliggende stuehus mod øst. Vejen langs laden er Hingebjergvej. Billedet er fra omkring 1948.

Pe' Tyskers hus

På Hingebjerg hede opstår omkring 1830 et fæstehus. Det lå nordøst for den vej, der i dag forbinder Hingebjergvej med Prins Burisvej. Her bor i 1830 *Christen Jensen*, kaldet Christen Vodager, hvorfor huset også kaldes Vodagerhus. Han stammer fra Vemb og hans kone Ane Marie Sørensdaughter stammer fra Hjerm. Hun dør 84 år gammel i 1862, og han flytter derefter til et hus på Uhre mark, hvor han dør i 1869, 93 år gammel.

De har datteren Maren Christensdaughter, født 1808 i Nr. Felding. Hun gifter sig i 1839 med *Niels Christian Christensen* fra Borbjerg. De unge bor først en tid hos hendes forældre, men derefter i et fæstehus tæt ved forældrenes. De får børnene Niels Christian i 1842 og tvillingerne Christine og Caroline i 1845.

Engang i 1850'erne fraflytter de huset, som derefter bebos af den ugifte *Maren Poulsdaughter*, født 1810 i Nr. Felding. Hun får i 1854 datteren Mariane, som døbes Mariane Hedehus.

Pe' Tysker er gartner. Han hedder egentlig *Peder Frederik Maxen* og er født i 1812 i Sehested i Sydslesvig. Han gifter sig i 1868 med Ane Else Jacobsdaughter, født 1829 i Ørre. Hun har datteren Marie, men sammen får de ingen børn. Pe' Tysker og hans kone dør begge i 1903. Han er da 90 år og hun er 74.

Hingebjerghus

Endnu et fæstehus har der ligget på Hingebjerg mark. Det lå helt oppe ved skellet til Sønderbæks jorder og kaldes derfor også Sønderbækhus hus. Dette hus bliver i 1872 fæstet af *Anders Trøstrup Andersen*, født 1849 i Timring, da han gifter sig



Hingebjerg skole kort efter opførelsen i 1914, da den endnu lå på åben mark. Det var dengang en moderne skole og betegnede et stort fremskridt i forhold til den hidtidige skole i Frydenlund.

med Jensine Kirstine Karoline Knudsen, født 1853 i Hingebjerg som datter af Karen Jensdatter. Parret får børnene Karen Marie Kirstine i 1874 og Søren Lund i 1877. I 1879 lejer Anders Trøstrup et stykke jord på Lille Gedbo mark og grundlægger den ejendom, som senere bliver til Aabjerg.

Herefter flytter *Jeppe Christian Villadsen* ind i Hingebjergshus. Han er tømrer, født 1837 i Måbjerg og gift med Mette Catrine Pedersen, født 1840 som datter af Peder Madsen i Dalhus på Tvis kloster mark. Hun har sønnen Mads Peder Christensen, født 1870, og i ægteskabet får de Cieliane Catrine i 1879 og Jens Christian i 1882.

Under første verdenskrig fraflytter de huset, som herefter nedrives.

Hingebjerg skole

Et skilt ud for Hingebjergvej 7, fortæller, at her har Tvis regnskabskontor til huse. Men bygningen har svært ved at lyve sig fra, at den er opført som skole. I 1914 køber Tvis sogneråd 6 skæpper jord nordvest for Hingebjerg og bygger skolestue

og lærerbolig, og som sådan står Hingebjerg skole næsten uændret indtil 1931. Det er en hovedskole, og enelæreren underviser både i »store klasse« og »lille klasse«, en skoleordning, som gælder lige til slutningen af 1950'erne.

I 1931 er antallet af elever i Hingebjerg skole oppe på 80. Derfor udvides skolen med endnu et klasseværelse og en lærerindebolig, idet der oprettes et forskolelærerinde-embede ved skolen. Både skolestuer og lærerboligerne moderniseres i 1950'erne, men overbelægningen fører til, at kommunen beslutter at bygge en ny centralskole i Tvis. Da den står færdig i 1965, nedlægges skolen i Hingebjerg.

Hingebjerg skole bliver solgt til fabrikant *Engelbreth* fra Ikast, som sammen med Orla Jørgensen indretter trikotagefabrik i ejendommen under firmanavnet »Vista Sport«.

I 1971 flytter han virksomheden til Vildbjerg, og Hingebjerg skole bliver solgt til ingeniør *Peder Koch*, som stiller den til rådighed som privatbolig for advokat *Gunnar Bergholt*, Holstebro.

I 1973 køber revisor *Henning Uhrlund Jensen* ejendommen. Han har tidligere drevet land-



Nørremark er opført i 1927 som et typisk husmandssted med stuehus og udhus i vinkelform. Dette billede er fra omkring 1950.

brugsejendommen Nørrevang, men må på grund af en rygskade opgive landbrugserhvervet, hvorefter han uddanner sig til revisor. Henning Uhlund Jensen er gift med Inger Pedersen, født 1939 i Hogager. Parret har børnene Svenning, født 1961, Bente i 1962 og Lone i 1968. Siden 1973 har Henning Uhlund Jensen drevet revisionsfirmaet Tvis regnskabskontor i ejendommen.

Nørremark

I 1927 køber *Jens Eriksen* 20 tønder land af Christen Ausum Sejbjerg i Hingebjerg og opfører her ejendommen Nørremark, hvis jordtilliggende han senere udvider ved køb af yderligere 25 tønder land. Jens Eriksen er født i 1898 i Feldborg og gift med Ane Nicoline Nielsen, født 1902 i

Handbjerg. De får sønnerne Erik i 1930 og Søren i 1935.

I 1970 køber *Holger Ib Jespersen* Nørremark. Han er født i 1938 i Fjaltring og er gift med Anne Grethe Jensen, født 1951 i Vildbjerg. Parret køber i 1972 ejendommen Lille Uhlund og sælger Nørremark til *Ove Uhlund Jensen*, født 1939 som søn af Mads Uhlund Jensen i Nørrevang og gift med Astrid Ravnrose Jensen, født 1939 i Vejvad i Vinding sogn. De har børnene Finn, født 1961, og John i 1965.

Ove Uhlund etablerer sig med tømrerforretning på Nørremark. Den afhænder han senere men bevarer tegnestue på ejendommen. Han lejer først jorden ud, og i 1986 sælger han Nørremarks jord til Hingebjerg. I 1980 bliver Astrid Uhlund Jensen bestyrer af cafeteriet og i 1986 bliver Ove Uhlund inspektør ved Tvis-hallen.